

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010 10 06
COM(2010) 546 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinė iniciatyva
„Inovacijų sąjunga“**

SEC(2010) 1161

Santrauka

Riboto biudžeto, didelių demografinių pokyčių ir didėjančios pasaulinės konkurencijos laikotarpiu Europos konkurencingumas, mūsų gebėjimas sukurti milijonus naujų darbo vietų, kad būtų atkurtos tos, kurios buvo praprastos dėl krizės, ir apskritai būsimas gyvenimo lygis priklauso nuo mūsų gebėjimo skatinti produktų, paslaugų, verslo ir socialinių procesų bei modelių inovacijas. Todėl strategijoje „Europa 2020“ inovacijoms skiriamas labai didelis dėmesys. Inovacijos taip pat yra geriausias būdas sėkmingai spręsti pagrindines visuomenės problemas (kaip antai susijusias su klimato kaita, energijos ir išteklių trūkumu, sveikata ir senėjimu), kurios kasdien tampa vis didesnės.

Europai netrūksta potencialo. Turime mokslo darbuotojų, verslininkų ir įmonių, kurie yra vieni geriausių pasaulyje, ir nepaprastų su vertybėmis, tradicijomis, kūrybiškumu ir įvairove susijusių pranašumų. Padarėme didelę pažangą kurdami didžiausią vidaus rinką pasaulyje. Europos įmonės ir pilietinė visuomenė aktyviai veikia besiformuojančios ir besivystančios ekonomikos šalyse visame pasaulyje. Daugelį pasaulį pakeitusių inovacijų galima susieti su Europa. Vis dėlto galime ir privalome padaryti daugiau. Sparčiai besikeičiančioje pasaulio ekonomikoje privalome išnaudoti pranašumus ir ryžtingai šalinti trūkumus.

- Per mažai investuojama į žinių bazę. Šių investicijų atžvilgiu mus itin lenkia tokios šalys kaip JAV bei Japonija ir sparčiai vesiasi Kinija.
- Įvairios nepalankios pagrindinės sąlygos, pavyzdžiui, mažai galimybių gauti finansavimą, didelės su intelektinės nuosavybės teisėmis susijusios išlaidos, lėtas standartizavimo procesas ir neveiksmingas naudojimas viešaisiais pirkimais. Tai yra didelis trūkumas, nes įmonės gali rinktis investuoti ir atlikti mokslinius tyrimus daugelyje kitų pasaulio šalių.
- Per didelis susiskaidymas ir brangiai kainuojantis veiklos dubliavimas. Turime veiksmingiau naudoti išteklius ir pasiekti kritinę masę.

Galima teigti, kad didžiausias ES ir valstybių narių sunkumas – laikytis daug strategiškesnio požiūrio į inovacijas, kai svarbiausias politikos tikslas yra inovacijos, kai vadovaujamosi vidutinės ir ilgalaikės trukmės perspektyva, kai visos politinės priemonės ir finansavimas skiriami inovacijoms remti, kai ES ir nacionalinės arba regioninės politikos sritys yra gerai suderintos ir viena kitą papildo ir galiausiai kai aukščiausiu politiniu lygmeniu nustatoma strateginė darbotvarkė, reguliariai stebima pažanga ir sprendžiamos su vėlavimu susijusios problemos.

Toks drąsus, integruotas ir strateginis požiūris, kai išnaudojamos ir sutelkiamos jėgos naujais bei veiksmingais būdais ir taip išlaikomas tvirtas ekonominis pagrindas, kad senėjant visuomenei būtų užtikrinama gyvenimo kokybė ir socialinis modelis, nustatomas iniciatyva „Inovacijų sąjunga“. Nesiimti jokių veiksmų reiškia palaipsniui prarasti konkurencinį pranašumą ir susitaikyti su nuolat prastėjančia Europos padėtimi.

Konkrečiai, siekiant sukurti Inovacijų sąjungą:

1. **Riboto biudžeto laikotarpiu ES ir valstybės narės turi toliau investuoti į švietimą, MTTP, inovacijas ir IRT. Jei įmanoma, tokioms investicijoms skiriamos lėšos iš biudžeto turėtų būti ne tik nemažinamos, bet ir didinamos.**

2. **Tai turėtų būti daroma tuo pat metu vykdant reformas, kad būtų užtikrintas geresnis kainos ir kokybės santykis ir išspręsta susiskaidymo problema. Turi būti labiau susietos vienos su kitomis ES ir nacionalinės mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos ir gerinamas jų veikimas.**
3. **Reikia visais lygmenimis modernizuoti švietimo sistemas. Kompetencija turi dar labiau tapti pagrindiniu principu. Reikia daugiau pasaulinio lygio universitetų, aukštesnio lygio įgūdžių ir geriausių talentingų žmonių iš kitų šalių.**
4. **Mokslo darbuotojams ir inovacijų kūrėjams turi būti sudarytos sąlygos laisvai dirbti ir bendradarbiauti visoje ES kaip ir savo šalyse. Europos mokslinių tyrimų erdvė turi būti sukurta per ketverius metus; ji sudarys tikrai laisvo žinių judėjimo pagrindą.**
5. **Turi būti sudarytos paprastesnės sąlygos dalyvauti ES programose ir padidintas programų skatinamasis poveikis privataus sektoriaus investicijoms, naudojant Europos investicijų banko paramą. Turėtų būti stiprinamas Europos mokslinių tyrimų tarybos vaidmuo. Turėtų būti didinama pagal bendrąją programą sparčiai augančioms MVĮ remti teikiama parama. Turėtų būti visiškai išnaudojamas Europos regioninės plėtros fondas, kad visoje Europoje būtų ugdomi su moksliniais tyrimais ir inovacijomis susiję gabumai, remiantis pažangiosios regioninės specializacijos strategijomis.**
6. **Turi būti užtikrinta daugiau naujovių moksliniais tyrimais. Turi būti stiprinamas mokslo ir verslo pasaulių bendradarbiavimas, šalinamos kliūtys ir taikomos skatinamosios priemonės.**
7. **Turi būti šalinamos likusios kliūtys, su kuriomis susiduria verslininkai siekdami idėjas pateikti rinkai: daugiau galimybių gauti finansavimą, visų pirma MVĮ, įperkamos intelektinės nuosavybės teisės, pažangesnis ir platesnio užmojo reglamentavimas ir tikslai, greitesnis tarpusavyje susijusių standartų nustatymas ir strateginis didelių viešiesiems pirkimams skirtų biudžetų naudojimas. Pirmiausia iki metų pabaigos turėtų būti susitarta dėl ES patento.**
8. **Turėtų būti kuriama Europos inovacijų partnerystė, siekiant pagreitinti mokslinius tyrimus, plėtrą ir inovacijų diegimą rinkoje, kad būtų sprendžiamos pagrindinės visuomenės problemos, telkiama kompetencija bei ištekliai ir didinamas ES pramonės konkurencingumas, pradedant nuo sveiko senėjimo srities.**
9. **Turi būti geriau išnaudojami pranašumai pramoninio dizaino ir kūrybos srityse. Turi būti remiamos socialinės inovacijos. Turi būti skatinamas geresnis supratimas apie viešojo sektoriaus inovacijas, nustatomos ir viešinamos sėkmingos inovacijos ir nustatomi pažangos lyginamieji standartai.**
10. **Turi būti glaudžiau bendradarbiaujama su tarptautiniais partneriais. Tai reiškia, kad MTTP programos turi tapti atviros, kartu užsitikrinant panašias sąlygas kitose šalyse, be to, turi būti laikomasi bendros ES pozicijos, reikalingos savo interesams ginti.**

Tai yra pagrindiniai Inovacijų sąjungos aspektai. Nauda bus didelė: pagal naujausius apskaičiavimus iki 2020 m. MTTP išlaidas padidinus iki 3 proc. BVP, iki 2025 m. būtų

sukurta 3,7 mln. darbo vietų, o metinis BVP padidėtų beveik 800 mlrd. EUR.¹. Siekiant šio tikslo bus reikalinga visapusiška ir ilgalaikė Europos Vadovų Tarybos, Europos Parlamento, valstybių narių vyriausybės, įmonių, valdžios institucijų, mokslo darbuotojų ir visuomenės parama.

Iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“ nustatyta vizija, darbotvarkė, aiškūs uždavinių paskirstymas ir patikimos stebėsenos procedūros. Šiai iniciatyvai įgyvendinti Europos Komisija imsis visų būtinų veiksmų.

¹ P. Zagamé, *The Cost of a non-innovative Europe*, 2010 m.

TURINYS

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinė iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ SEC(2010) 1161.....	1
1. Įvadas	6
2. Žinių bazės stiprinimas ir susiskaidymo mažinimas.....	8
2.1. Kompetencijos skatinimas švietimo ir įgūdžių ugdymo srityje.....	8
2.2. Europos mokslinių tyrimų erdvės sukūrimas.....	10
2.3. ES finansavimo priemonių tikslas – su Inovacijų sąjunga susiję prioritetai.....	12
2.4. Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT) – Inovacijų valdymo Europoje pavyzdys.....	13
3. Gerų idėjų teikimas rinkai.....	13
3.1. Didesnės novatoriškų įmonių galimybės gauti finansavimą.....	14
3.2. Vienos bendros inovacijų rinkos sukūrimas	16
3.3. Atvirumo skatinimas ir Europos kūrybos potencialo išnaudojimas.....	18
4. Socialinės ir teritorinės sanglaudos didinimas	21
4.1. Inovacijų naudos skleidimas visoje Sąjungoje.....	21
4.2. Didesnė socialinė nauda.....	22
5. Bendros pastangos siekiant pažangos. Europos inovacijų partnerystė	23
6. Politikos poveikio didinimas kitose šalyse	28
7. Veiksmų įgyvendinimas.....	29
7.1. Mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų reforma	29
7.2. Pažangos vertinimas.....	30
7.3. Iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ įgyvendinimas – visų įsipareigojimas	31
I PRIEDAS... Savęs vertinimo priemonė Gerai veikiančių nacionalinių ir regioninių mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų ypatumai.....	33
II PRIEDAS Mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos suvestinė.....	37
III PRIEDAS Europos inovacijų partnerystė Bandomosios Europos inovacijų partnerystės aktyvaus ir sveiko senėjimo srityje tikslai ir taikymo sritis	41

1. ĮVADAS

Mažinant valstybės biudžeto deficitą, kad būtų atkurti valstybės finansai, ir pradėdant mažėti darbo jėgai, kyla klausimas, kuo ateityje reikės grįsti Europos konkurencingumą? Kaip skatinsime augimą ir kursime naujas darbo vietas? Kaip atgaivinsime Europos ekonomiką?

Kaip spręsimė didėjančias visuomenės problemas, susijusias, pavyzdžiui, su klimato kaita, energijos tiekimu, mažėjančiais išteklių ir demografinių pokyčių poveikiu? Kaip gerinsime sveikatą bei saugumą ir užtikrinsime nenutrūkstamą vandens tiekimą bei įperkama kokybišką maistą?

Vienintelis atsakymas – inovacijos, kurios yra strategijos „Europa 2020“², dėl kurios valstybės narė susitarė 2010 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos posėdyje, pagrindas ir kuriomis grindžiamas strategijos tikslas – pažangus, tvarus ir integracinis augimas. „Inovacijų sąjunga“ yra viena iš septynių pagrindinių strategijos „Europa 2020“ iniciatyvų. Jos tikslas – pagerinti mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo sąlygas bei galimybes ir užtikrinti, kad novatoriškos idėjos taptų produktais ir paslaugomis, kuriais skatinamas augimas ir sukuriama darbo vietų.

Iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ sukurta drauge su pavyzdine iniciatyva „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“, kurios tikslas – užtikrinti tvirtą, konkurencingą ir įvairią gamybos vertės grandinę, daugiausia dėmesio skiriant mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Ja papildomos kitos pavyzdinės iniciatyvos, kaip antai „Skaitmeninė darbotvarkė“, „Judus jaunimas“ ir „Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“. Drauge su iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ šiomis iniciatyvomis bus sudarytos geresnės sąlygos inovacijoms, pavyzdžiui, bus aktyviau diegiamas spartusis internetas ir naudojamos jo taikomosios programos, užtikrinama tvirta pramoninė bazė, skatinamos itin kokybiškos švietimo sistemos, modernios darbo rinkos ir įvairūs įgūdžiai, reikalingi būsimai Europos darbo jėgai. Iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ taip pat papildys kitos svarbios politinės priemonės, kaip antai bendrosios rinkos atnaujinimas remiantis Bendrosios rinkos aktu, veiksminga konkurencijos politika ir didesnės galimybės patekti į trečiųjų šalių rinkas taikant naująją prekybos strategiją.

Šiame komunikate nagrinėjami su svarbiausiomis sritimis susiję Europos sunkumai ir galimybės, dėl kurių nedelsiant reikia imtis nuolatinių pastangų. Jame aiškiai išdėstytos svarbiausios Europos, nacionalinės ir regioninės iniciatyvos, kurių reikia Inovacijų sąjungai sukurti³.

Europa turi daug privalumų. Šiandien kai kurios valstybės narės pasaulyje pirmauja gamybos, kūrybos, pramoninio dizaino, oro erdvės, telekomunikacijų, energetikos ir aplinkos technologijų srityse. Kai kurie regionai yra vieni iš novatoriškiausių pasaulyje. Mūsų valstybių narių ūkiai grindžiami vienomis dinamiškiausių viešųjų paslaugų pasaulyje ir tvirtomis socialinių inovacijų tradicijomis.

Vis dėlto galime ir privalome padaryti daugiau. Nepakankamai investuojame į žinių bazę: su moksliniais tyrimais ir technologine plėtra (toliau – MTTP) susijusios išlaidos kasmet

² COM(2010) 2020.

³ Inicatyvoje „Inovacijų sąjunga“ siūlomos iniciatyvos pagrįstos analizėmis, pateiktomis pridėtame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente, SEC (2010) 1160.

0,8 proc. BVP mažesnės nei JAV ir 1,5 proc. mažesnės nei Japonijoje (labiausiai skiriasi su įmonių moksliniais tyrimais bei technologine plėtra ir rizikos kapitalu susijusios investicijos⁴). Be to, būtina reformuoti švietimo sistemą. Privataus sektoriaus MTTP veiklą vis dažniau perduodama atlikti augančios ekonomikos šalims, tūkstančiai geriausių mokslo darbuotojų ir inovacijų kūrėjų išsikėlė į šalis, kuriose sąlygos palankesnės. Pagal naujausius apskaičiavimus iki 2020 m. ES MTTP išlaidas padidinus iki 3 proc. BVP, iki 2025 m. būtų sukurta 3,7 mln. darbo vietų, o metinis BVP padidėtų beveik 800 mlrd. EUR⁵. Labai nedaug novatoriškų MVĮ tampa didelėmis įmonėmis. ES rinka didžiausia pasaulyje, tačiau ji vis dar susiskaidžiusi ir nepakankamai palanki inovacijoms. 70 proc. mūsų ekonomikos sudaro paslaugų sektorius, tačiau daug žinių reikalaujančios paslaugos vis dar per menkai išplėtotos.

Mus greitai vežasi tokios šalys kaip Kinija ir Pietų Korėja, iš imituotojų tapdamos inovacijų lyderėmis (žr. II priede pateiktą ES ir Kinijos palyginimą). Skirtingai nuo ES, jos inovacijoms palankią aplinką kuria strategiškai.

Jų plėtra sukuria didžiules rinkos ir naujas bendradarbiavimo galimybes, tačiau ji taip pat daro didelį spaudimą mūsų įmonėms. Be to, ES inovacijų srityje ir toliau lenkia JAV bei Japonija. ES reikia nedelsiant įveikti sunkumus ir išnaudoti savo didžiulį mokslo ir inovacijų potencialą. ES privalo:

- **Šalinti pagrindines inovacijoms nepalankias sąlygas.** Privačios investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas yra varžomos, į rinką dėl prasto finansavimo, brangių patentų, rinkos susiskaidymo, pasenusių teisės aktų ir procedūrų, lėto standartų nustatymo ir strategiškų viešųjų pirkimų nebuvimo negali patekti idėjos. Be to, dėl bendrosios rinkos kliūčių skirtingiems subjektams sunkiau bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu, naudotis ir dalytis visų šaltinių žiniomis, būtent taip vis dažniau sukuriamos sėkmingos inovacijos.
- **Vengti veiklos susiskaidymo.** Nacionalinių ir regioninių mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos tebeveikia atskirai ir jose labai nežymiai atspindimas Europinis aspektas. Toks veiklos dubliavimas ir sutapimas brangiai kainuoja, o tai šiuo metu, kai trūksta išteklių, nėra priimtina. Labiau sutelkdama jėgas, daugiau dėmesio skirdama kompetencijai ir sukurdamą tikrą Europos mokslinių tyrimų erdvę, ES gali pagerinti mokslinių tyrimų kokybę ir padidinti Europos potencialą siekti svarbiausių laimėjimų bei investicijų, reikalingų idėjoms patekti į rinką, veiksmingumą.

Plintant globalizacijai Europa turi plėtoti ir savo pačios išskirtinį požiūrį į inovacijas, kuris grindžiamas jos pranašumais ir vertybėmis. Ji turi:

- **Skirti didžiausią dėmesį inovacijoms, kuriomis būtų sprendžiamos pagrindinės strategijoje „Europa 2020“ nustatytos visuomenės problemos,** stiprinti lyderės poziciją svarbiausių technologijų srityje, naudotis rinkų teikiamomis galimybėmis kurti novatoriškas įmones ir stiprinti ES konkurencingumą. Inovacijos turi tapti ES politikos pagrindu, o ES turi išnaudoti didelį viešojo sektoriaus potencialą tokiose srityse kaip energetika ir vanduo, sveikata, viešasis transportas ir švietimas.

⁴ Su įmonių MTTP susijusios investicijos ES yra 66 proc. mažesnės nei JAV ir 122 proc. mažesnės nei Japonijoje (vertinant pagal joms tenkančią BVP dalį); su rizikos kapitalu susijusios investicijos yra 64 proc. mažesnės nei JAV; aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų yra 69 proc. mažiau nei JAV ir 76 proc. mažiau nei Japonijoje (žr. II priedą).

⁵ P. Zagamé, *The cost of a non-innovative Europe*, 2010 m., http://ec.europa.eu/research/social-sciences/policy-briefs-research-achievements_en.html.

- **Taikyti plačią inovacijų koncepciją**, aprėpiančią moksliniais tyrimais grindžiamas inovacijas ir su verslo modeliais, pramoniniu dizainu, prekės ženklais ir pridėtinės vertės paslaugomis, kurios vartotojams suteikia pridėtinės vertės ir atspindi Europos pranašumus, inovacijas. Mūsų piliečių kūrybiškumas bei įvairovė ir Europos kūrybos sektorių pranašumai suteikia daug galimybių panaudojant inovacijas skatinti augimą ir kurti naujas darbo vietas, visų pirma MVĮ.
- **Į inovacijų ciklą įtraukti visas suinteresuotąsias šalis ir regionus:** ne tik didžiausių įmonių, bet taip pat visų sektorių, įskaitant viešąjį, MVĮ, socialinės ekonomikos dalyvius ir pačius piliečius („socialinės inovacijos“); ne tik kelių aukštųjų technologijų sričių, bet visų Europos regionų ir visų valstybių narių, kurie galėtų sutelkti dėmesį į savo stipriąsias puses („pažangioji specializacija“) bendradarbiaudami su Europa, valstybėmis narėmis ir regionais.

Be to, atsižvelgiant į tai, kad inovacijoms yra labai svarbi neiškraipyta konkurencija ir gerai veikiančios konkurencingos rinkos, būtina griežtai laikytis konkurencijos taisyklių, kuriomis užtikrinamos atviros rinkos ir naujų dalyvių galimybės.

Drauge su Europos Parlamentu Europos Vadovų Taryba stebės Europos veiklą strategijos „Europa 2020“ teminėse srityse. Pirmiausia 2010 m. gruodžio mėn. bus atliktas su moksliniais tyrimais ir inovacijomis susijęs vertinimas. Siekiant įgyvendinti iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ reikia esminių pokyčių. Pasibaigus krizei Europa turi atsisakyti įprastos veiklos, o inovacijos turi tapti svarbiausiu politikos tikslu. Tam, kad ES ekonomika taptų tikra Inovacijų sąjunga, būtina politinė valia, drąsūs sprendimai ir ryžtingas įgyvendinimas.

Europos Sąjunga turėtų įsipareigoti iki 2020 m. sukurti tikrą vadinamąją Inovacijų sąjungą:

- **Prisiimti kolektyvinę atsakomybę už strateginę, integruotą ir į verslą orientuotą mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką, kad išspręstų pagrindines visuomenės problemas, sustiprintų konkurencingumą ir sukurtų naujų darbo vietų. Komisija šį strateginį požiūrį į inovacijas taikys visose politikos srityse ir ragina tai daryti kitas ES institucijas.**
- **Suteikti pirmenybę investicijoms į žinių bazę ir jas apsaugoti, sumažinti brangiai kainuojantį susiskaidymą, padaryti Europą patrauklesne aplinka inovacijoms ir sudaryti sąlygas idėjoms patekti į rinką. Europos mokslinių tyrimų erdvė turėtų būti sukurta iki 2014 m.**
- **Leisti kurti Europos inovacijų partnerystę, visų pirma susijusią su aktyviu ir sveiku senėjimu, sutelkti išteklius ir kompetenciją, kad būtų rasti visuomenės problemų sprendimai, ir stiprinti konkurencinį pranašumą svarbiausiose rinkose.**

2. ŽINIŲ BAZĖS STIPRINIMAS IR SUSISKAIDYMO MAŽINIMAS

2.1. Kompetencijos skatinimas švietimo ir įgūdžių ugdymo srityje

Daugelyje viso pasaulio šalių įgyvendinamos didelio masto švietimo, mokymo ir mokslinių tyrimų bei inovacijų karjeros skatinimo programos. ES turi užtikrinti, kad turėtų pakankamai aukštos kvalifikacijos darbuotojų, kuriems turėtų būti siūlomos patrauklios karjeros galimybės

ir sudaromos sąlygos judėti tarp sektorių bei šalių, priešingu atveju investicijos į inovacijas ir talentingi žmonės atiteks kitoms šalims⁶.

Įgyvendinant iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“, visų pirma reikia visose valstybėse narėse sukurti labai gerą modernią švietimo sistemą. Palyginti su daugeliu kitų pasaulio šalių, pagrindinė Europos švietimo sistema gera, tačiau kai kuriose valstybėse narėse tebėra didelių su fiziniais mokslais susijusių trūkumų. Vis dar per mažai mergaičių renkasi aukštesnio lygio fizinius mokslus. Be to, šiuo metu būtinos beveik su visomis profesijomis susijusios inovacijos, todėl mokyklos turi užtikrinti, kad jaunuoliai būtų tam pasirengę.

Taip pat būtina aukštojo mokslo reforma. Dauguma Europos universitetų nepritraukia pakankamai geriausių pasaulio talentingų žmonių ir palyginti nedaug jų užima aukštas pozicijas dabartiniuose tarptautiniuose reitinguose. Europos universitetai turėtų būti išlaisvinti nuo pernelyg didelio reglamentavimo bei mikrovaldymo ir prisiimti visišką institucinę atsakomybę. Universitetai taip pat turėtų imtis įvairesnės veiklos, taikyti įvairesnį požiūrį ir skatinti pažangiąją specializaciją skirtingose srityse.

Mokslo darbuotojų skaičius Europoje, palyginti su gyventojų skaičiumi, yra daug mažesnis nei JAV, Japonijoje ar kitose šalyse. Norint pasiekti, kad MTTP išlaidos sudarytų 3 proc. BVP, ES mokslinių tyrimų srityje reikės sukurti bent milijoną naujų darbo vietų. Reikalingas mokslo darbuotojų skaičius yra daug didesnis, nes per ateinančią dešimtmetį daug mokslo darbuotojų išeis į pensiją. ES ir jos valstybės narės turėtų labiau stengtis skatinti jaunuolius tapti mokslo darbuotojais, juos parengti ir jiems pasiūlyti tarptautiniu mastu konkurencingą mokslo darbuotojo karjerą, kad išlaikytų juos Europoje ir pritrauktų geriausių specialistų iš užsienio. Siekiant skatinti mokslininkų įgūdžių ugdymą, judumą ir karjerą kitose valstybėse narėse, labai svarbus vaidmuo tenka pagal Mokslinių tyrimų bendrąją programą teikiamoms Marie Curie stipendijoms.⁷ Apskritai, siekiant išspręsti su inovacijomis susijusių įgūdžių trūkumą ir įgyvendinti Europos e. įgūdžių darbotvarę⁸, reikia dėti daugiau pastangų. Tai yra būtina siekiant paspartinti Europos įmonių, visų pirma MVĮ, novatoriškų verslo modelių plėtoją ir taikymą.

Įmonės taip pat turėtų labiau prisidėti prie mokymo programų rengimo ir doktorantūros studijų, kad įgyjami įgūdžiai labiau atitiktų įvairių ekonominės veiklos sektorių poreikius, remiantis, pavyzdžiui, Universitetų ir įmonių forumu⁹. Esama gerų tarpdalykinio metodo taikymo universitetuose pavyzdžių, kai susiejami įvairūs įgūdžiai, pavyzdžiui mokslinių tyrimų ir finansų bei verslo įgūdžiai, kūrybos bei pramoninio dizaino ir bendravimo su kitomis kultūromis įgūdžiai¹⁰.

Su Inovacijų sąjunga susiję įsipareigojimai

- 1. Iki 2011 m. pabaigos valstybės narės, siekdamos įgyvendinti nacionalinius MTTP tikslus, turėtų parengti strategijas, kuriomis vadovaujantis būtų parengta**

⁶ Politika ir priemonės, kuriomis būtų skatinamas kokybiškas švietimas, gerai veikiančios darbo rinkos ir įgūdžių tobulinimas, bus atitinkamai aptartos strategijos „Europa 2020“ pavyzdinėse iniciatyvose „Judus jaunimas“ ir „Nauji gebėjimai naujoms darbo vietoms“.

⁷ <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>.

⁸ Žr. „E. įgūdžiai 21-ajam amžiui: konkurencingumo, ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo skatinimas“, COM(2007) 496.

⁹ Plg. http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1261_en.htm.

¹⁰ Naujo Suomijos universiteto „Aalto“ pavyzdys.

pakankamai mokslo darbuotojų ir skatinamos patrauklios darbo sąlygos valstybinėse mokslinių tyrimų institucijose. Šiose strategijose turėtų būti visapusiškai atsižvelgta į lyčių ir dviejų krypčių karjeros aspektus.

2. 2011 m. Komisija, remdamasi dabartiniu parengiamuoju darbu¹¹, rem **nepriklausomo daugiaaspekčio tarptautinio reitingavimo sistemą, kad palygintų universitetų veiklą**. Taip bus galima nustatyti geriausias Europos universitetus. Tolesni veiksmai bus pasiūlyti 2011 m. komunikate dėl aukštojo mokslo reformos ir modernizavimo.
Komisija taip pat skatins įmonių ir universitetų bendradarbiavimą, sukurdama vadinamąsias švietimo ir verslo sektorių **žinių sąjungas**, kad būtų parengtos **naujos mokymo programos, kuriomis būtų siekiama spręsti su inovacijomis susijusių įgūdžių spragos klausimą** (taip pat žr. su e. įgūdžiais susijusį 3 įsipareigojimą). Tokios žinių sąjungos universitetams padės pereiti prie tarpdalykinio metodo, tapti orientuotais į verslumą ir užmegzti glaudesnius ryšius su įmonėmis.
3. 2011 m. Komisija pateiks integruotą **e. įgūdžių, susijusių su inovacijomis ir konkurencingumu**, ugdymo ir skatinimo sistemą, grindžiamą partneryste su suinteresuotosiomis šalimis, pasiūla ir paklausa, naujoms mokymo programoms skirtomis Europos gairėmis, į pramonę orientuoto mokymo kokybės ženklais ir informavimo veikla.

2.2. Europos mokslinių tyrimų erdvės sukūrimas

Atsižvelgiant į poreikį užtikrinti atsiperkamumą, labai svarbu vengti brangiai kainuojančio nacionalinių mokslinių tyrimų veiklos sutapimo ir bereikalingo dubliavimosi. Būtina sukurti tikrai bendrą Europos mokslinių tyrimų erdvę, kurioje visi (tiek viešieji, tiek privatūs) dalyviai galėtų laisvai veikti, susivienyti ir suburti kritinę masę, siekdami konkuruoti ir bendradarbiauti pasauliniu mastu. Nacionalinių atstovų grupės ir Europos Komisija dirbo penkiose pagrindinėse srityse: žmogiškųjų išteklių, mokslinių tyrimų programų, žinių dalijimosi (žr. 3.3 dalį) ir tarptautinio bendradarbiavimo, susijusios su mokslu ir technologijomis (žr. 6 dalį). Tačiau Europos mokslo darbuotojai, mokslinių tyrimų institucijos ir finansavimo agentūros vis dar susiduria su daugybe teisinių ir praktinių kliūčių, trukdančių joms laisvai veikti, visų pirma kitose šalyse. Europos mokslinių tyrimų erdvės sukūrimas yra teisinis Tarybos ir Parlamento reikalavimas. Būtina paspartinti pažangą ir laikytis bendrų pagrindinių principų ir tikslų. Europos Sąjunga turėtų nustatyti, kad sėkmingai veikianti Europos mokslinių tyrimų erdvė būtų sukurta iki 2014 m. pabaigos.

Visa paramos MTTP teikimo sistema Europoje tapo per daug sudėtinga: esama daugybės potencialiems gavėjams skirtų nacionalinių ir regioninių programų, tarpvyriausybinių iniciatyvų ir ES finansavimo procedūrų. Nesuskaičiuojamos daugybės taikomų priemonių procedūros ir tvarkaraščiai nėra suderinti. Todėl atsiranda didelė administracinė našta, dėl kurios visų pirma MVĮ atsisako dalyvauti programose ir bendradarbiauti tarpvalstybinio mastu. Būtina didelį prioritetą skirti naujausioms suinteresuotųjų šalių ir finansavimo agentūrų pastangoms supaprastinti ir suderinti procedūras bei sąlygas.

¹¹ *Feasibility study for a multidimensional global ranking of universities*, <http://www.u-multirank.eu>; *Assessing Europe's University-Based Research*, http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/assessing-europe-university-based-research_en.pdf.

Novatoriškiems moksliniams tyrimams ir inovacijoms vis labiau reikalinga pasaulinio lygio infrastruktūra. Ji į inovacijų klasterius pritraukia talentingų žmonių iš viso pasaulio, be to, sudaro sąlygas IRT ir didelio poveikio technologijoms (kaip antai mikroelektronikai ir nanoelektronikai, biotechnologijoms, naujoms medžiagoms ir pažangiai gamybai) plėtoti. Atsižvelgiant į didėjantį infrastruktūrų sudėtingumą, mastą ir išlaidas, išteklius joms kurti ir valdyti būtina telkti Europos, o kartais net ir pasaulio mastu. Didelės pažangos pasiekta Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros strategijų forume (EMTIS), kuriame susitarta dėl pagrindinių infrastruktūrų prioritetų ir investicijų į jas skatinimo. Be to, didelė pažanga padaryta diegiant moksliniams tyrimams skirtas IRT grindžiamas infrastruktūras. Atsižvelgiant į ribotus viešuosius išteklius, šioms investicijoms turėtų būti teikiamas politinis prioritetas ir kuriamos naujos finansavimo priemonės. Be to, mokslinių tyrimų infrastruktūros turėtų toliau būti atviros įmonių mokslo darbuotojams ir su jais bendradarbiauti, kad būtų lengviau spręsti visuomenės problemas ir būtų stiprinamas ES konkurencingumas.

Su Inovacijų sąjunga susiję įsipareigojimai

4. 2012 m. Komisija pasiūlys **Europos mokslinių tyrimų erdvės sistemą ir pagalbines priemones, kuriomis būtų šalinamos judumo ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo kliūtys** ir kurios įsigalios iki 2014 m. pabaigos. Visų pirma bendromis pastangomis, taikant bendrą metodą, bus siekiama užtikrinti:
 - doktorantūros studijų kokybę, patrauklias įdarbinimo sąlygas ir kandidatų į mokslo darbuotojų darbo vietas lyčių pusiausvyrą;
 - mokslo darbuotojų judumą tarp šalių ir sektorių (pvz., priėmimą į darbą valstybinėse mokslinių tyrimų institucijose viešo konkurso tvarka, palyginamas mokslo darbuotojo karjeros struktūras, palankesnes sąlygas papildomiems Europos pensijų fondams kurti);
 - tarpvalstybinį mokslinius tyrimus atliekančių organizacijų, finansavimo agentūrų ir fondų bendradarbiavimą, paprastas ir suderintas taisykles bei procedūras, remiantis suinteresuotųjų šalių, finansavimo agentūrų ir joms atstovaujančių organizacijų darbu;
 - mokslinių tyrimų rezultatų sklaidą, perdavimą bei naudojimą ir galimybę susipažinti su publikacijomis ir valstybės finansuojamų mokslinių tyrimų duomenimis;
 - visai Europos vartotojų bendrijai atviras valstybių narių valdomas mokslinių tyrimų infrastruktūras;
 - ES ir nacionalinių tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje strategijų ir veiklos darną.
5. Iki 2015 m. valstybės narės drauge su Komisija turėtų būti parengusios arba pradėjusios rengti 60 proc. šiuo metu Europos strateginiame mokslinių tyrimų infrastruktūros forume¹² nustatytų **prioritetinių Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų**. Reikėtų padidinti šių (taip pat IRT grindžiamų ir kitų infrastruktūrų)

¹² http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri-roadmap.

inovacijų potencialą. Valstybės narės raginamos peržiūrėti savo veiklos programas tam, kad šiam tikslui būtų lengviau naudoti sanglaudos politikos lėšas.

2.3. ES finansavimo priemonių tikslas – su Inovacijų sąjunga susiję prioritetai

ES labai naudingos buvo mokslinių tyrimų ir inovacijų programos, kuriose daugiausia dėmesio skirta Europos lygmens kompetencijai. Sėkmingas Europos mokslinių tyrimų tarybos darbas rodo, kad reikia eiti šiuo keliu. Bendrosios programos bendradarbiavimo daliai prioritetų nustatymo procesas, įtraukiant daugybę suinteresuotųjų šalių iš visos Europos, suteikia nepaprastos pridėtinės vertės ir yra daugybėje valstybių narių nustatytų prioritetų pagrindas. Didelės pažangos pasiekta kuriant partnerystę, skirtą bendrai su valstybėmis narėmis ir įmonėmis finansuoti mokslinius tyrimus¹³.

Atsižvelgiant į tai, ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo priemonės turi būti racionalizuotos ir pagrįstos iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ tikslais. Turi būti labiau ir nuosekliau remiama visa mokslinių tyrimų ir inovacijų grandinė, nuo fundamentinių mokslinių tyrimų iki patekimo į rinką. Finansavimo galimybės turėtų atitikti skirtingų dalyvių poreikius, visų pirma MVĮ, kurios turi potencialą mokslinių tyrimų rezultatus paversti naujais produktais ir paslaugomis.

Be to, į ES finansavimo programas, įskaitant bendrąją programą, Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą ir sanglaudos fondus, turi būti įtraukti mokslinių tyrimų ir inovacijų aspektai. Jos taip pat turėtų būti geriau suderintos struktūros ir įgyvendinimo požiūriu, kad būtų veiksmingesnės, patogesnės naudoti ir turėtų didesnę pridėtinę ES vertę.

Supaprastinti galima dar daug ką. Mokslo darbuotojai ir inovacijų kūrėjai turėtų daugiau laiko praleisti laboratorijoje arba vykdydami veiklą ir mažiau – tvarkydami dokumentus. Galima greitai pasiekti su bendrąją programa susijusios pažangos¹⁴, jei bus greitai priimti sprendimai dėl Komisijos pasiūlymų peržiūrėti finansinius reglamentus.

XX-ajame amžiuje ekonomiką pakeitė tokios technologijos kaip oro transportas ir telekomunikacijos, tačiau dabar augimą vis dažniau skatina kitokios svarbiausios didelio poveikio technologijos, kaip antai ekologiškos technologijos, nanotechnologijos, biotechnologijos ir informacinės technologijos. Šios technologijos gali turėti įtakos visoms gyvenimo sritims, todėl reglamentavimo sistemos turi būti grindžiamos moksliniais įrodymais, skaidria informacija ir piliečių įtraukimu. Tokiu būdu Europa gali užtikrinti visuomenės pasitikėjimą moksliniais ir technologiniais laimėjimais ir sudaryti palankias sąlygas investicijoms. Šiuo atžvilgiu turėtų būti didesni pajėgumai pažvelgti į ateitį (įžvalgumas, prognozės, technologijų vertinimas ir modeliavimas). Tokia veikla vykdoma skirtingais lygmenimis, tačiau ji turi būti sutelkta ir veiksmingai naudojama formuojant politiką.

6. Būsimose ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programose daugiausia dėmesio bus skiriama strategijos „Europa 2020“ tikslams, visų pirma Inovacijų sąjungai. 2011 m., atsižvelgdama į būsimas finansines perspektyvas, Komisija nustatys būdus, kaip būsimose programose daugiau dėmesio skirti visuomenės problemoms, racionalizuoti finansavimo priemones ir sudaryti iš esmės geresnes sąlygas,

¹³ Partnerystės, pagrįstos Sutarties dėl ES veikimo 185 ir 187 straipsniais (bendromis technologijų iniciatyvomis).

¹⁴ Komisijos komunikatas „Mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimas“, COM(2010) 187.

užtikrinant kontrolę grindžiamos sistemos ir pasitikėjimu grindžiamos sistemos pusiausvyrą. Turėtų būti padidintas Europos mokslinių tyrimų tarybos vaidmuo skatinant kompetenciją ir į pramonę orientuoti Bendrosios mokslinių tyrimų programos prioritetai (įskaitant į pramonę orientuotą partnerystę tokiose srityse, kaip didelio poveikio technologijų sritis).

7. Komisija parengs **būsimas ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programas** taip, kad užtikrintų paprastesnę MVĮ (visų pirma tų, kurios turi didelį augimo potencialą) prieigą ir aktyvesnį jų dalyvavimą. Toliau turėtų būti plėtojama partnerystė su valstybių narių agentūromis, visų pirma remiantis iniciatyvos „Eureka Eurostars“ patirtimi.
8. Komisija su Jungtinių tyrimų centro pagalba sustiprins **mokslo bazę politikai formuoti**. Komisija, siekdama surinkti daugiau įrodymų, kuriais remiantis formuojama politika, taip pat sukurs **Europos būsimos veiklos forumą**, kuris bus grindžiamas atliekamais tyrimais bei turimais duomenimis ir kuriame dalyvaus viešojo ir privataus sektorių suinteresuotosios šalys.

2.4. Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT) – Inovacijų valdymo Europoje pavyzdys

Įsteigtus Europos inovacijos ir technologijos institutą (EIT), skatinantį plėtoti naujus valdymo ir finansavimo modelius, suteiktas naujas didelis postūmis pirmą kartą ES lygmeniu sujungti tris vadinamojo žinių trikampio aspektus (švietimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas). EIT yra inovacijų skatinimo Europoje pradininkas ir pavyzdys. Su visai naujovių grandinės etapais susijusių EIT žinių ir inovacijų bendrijų tikslas – suburti kūrybiškiausius pasaulyje mokslinių tyrimų, verslo ir mokslo srities partnerius, kurie padėtų spręsti pagrindines visuomenės problemas. Todėl EIT skatins inovacijomis grindžiamus mokslinius tyrimus ir įmonių steigimą bei plėtrą, įskaitant verslumo ugdymą, kuris bus pripažįstamas daugiadalykais EIT laipsniais, kuriuos suteiks universitetai partneriai, priklausantys vadinamosioms žinių ir inovacijų bendrijoms. Įsteigus EIT fondą, labai rizikingai verslo veiklai bus taikomos naujos lanksčios finansavimo priemonės, o inovacijoms remti bus sukurti filantropiški fondai.

Su Inovacijų sąjunga susijęs įsipareigojimas

9. Iki 2011 m. vidurio **EIT turėtų nustatyti strateginę inovacijų darbotvarkę savo veiklai**, kuria propaguojama Inovacijų sąjunga, plėsti. Joje turėtų būti numatyta su Inovacijų sąjunga susijusi ilgalaikė instituto plėtra, naujų žinių ir inovacijų bendrijų kūrimas, glaudūs ryšiai su privačiu sektoriumi ir didesnis vaidmuo skatinant verslumą. Rengiant darbotvarkę joje taip pat reikėtų numatyti EIT fondo įsteigimą 2010 m. ir EIT laipsnio, kuris būtų tarptautiniu mastu pripažįstamas kokybės ženklas, priėmimą.

3. GERŲ IDĖJŲ TEIKIMAS RINKAI

Šiuo metu Europos verslininkai, pateikdami rinkai idėjas, susiduria su įvairiomis kliūtimis ir nepalankių pagrindinių sąlygų problema. Europos lygmeniu reikia sistemingai šalinti šias kliūtis ir sukurti vieną bendrą inovacijų rinką.

3.1. Didesnės novatoriškų įmonių galimybės gauti finansavimą

Europa privalo investuoti į gerų idėjų kūrimą. Visų pirma tą turi daryti privatus sektorius. Tačiau Europos investicijos į rizikos kapitalą beveik 15 mlrd. EUR per metus mažesnės nei JAV. Be to, kasmet būtinos 100 mlrd. EUR didesnės įmonių investicijos į MTTP, kad būtų pasiektas 3 proc. BVP tikslas.¹⁵ Bankai nenoriai skolina žiniomis grindžiamoms įmonėms, kurios neturi pakankamai turto, kurį galėtų įkeisti. Dėl finansų krizės ši niūri padėtis tik pablogėjo.

Yra keletas didelių rinkos spragų. Kalbant apie technologijų perdavimą ir veiklos pradžia, moksliniams tyrimams nebeteikiamos valstybės dotacijos ir neįmanoma pritraukti privačių investicijų, naujos įmonės atsiduria vadinamajame mirties slėnyje. Šiuo metu valstybės parama, kuria siekiama pritraukti privačių investicijų, ir lėšos veiklai pradėti, kuriomis būtų užpildoma ši spraga, teikiamos per daug fragmentiškai ir su pertraukomis arba už jų valdymą atsakingiems asmenims trūksta reikalingos kompetencijos.

Novatoriškų įmonių, kurios turi potencialą patekti į tarptautines rinkas, galimybės gauti augimui reikalingų rizikos kapitalo lėšų yra mažos. Dauguma Europos rizikos kapitalo fondų yra per maži, kad jų lėšomis būtų skatinamas novatoriškų įmonių augimas, ir nesudaro kritinės masės, kad galėtų veikti tarptautiniu mastu. Tam, kad Europa pagerintų rizikos kapitalo rinką, ji turi skatinti investicijas ir užtikrinti geresnį reglamentavimą.

Daugybė įsteigtų novatoriškų įmonių, tiek mažų, tiek didelių, negauna pakankamai didesnės rizikos paskolų. Bankai nepajėgia įvertinti žinių turto, kaip antai intelektualinės nuosavybės, todėl jie dažnai nelinkę investuoti į žiniomis grindžiamas įmones. Paskolos taip pat reikalingos siekiant padėti finansuoti pagrindinius infrastruktūros projektus.

Siekiant pašalinti minėtas spragas ir padaryti Europą patrauklia vieta investicijoms į inovacijas, būtina sumaniai pasinaudoti viešojo ir privataus sektorių partneryste ir keisti reglamentavimo sistemą. Reikia pašalinti visas kliūtis, su kuriomis susiduria tarpvalstybinio mastu veikiančios rizikos kapitalo fondai. Turi būti supaprastintas novatoriškų įmonių įtraukimas į biržos sąrašus, kad joms būtų lengviau gauti kapitalo¹⁶. Valstybėms narėms lėšų trūkumo rinkoje problemą padeda spręsti valstybės pagalbos rizikos kapitalui gairės. Šiuo metu iš naujo vertinamas finansavimo trūkumas, siekiant užtikrinti, kad jis atitiktų dabartines sąlygas.

ES lygmeniu dabartine Septintosios bendrosios programos rizikos pasidalijimo finansine priemone (RFPF) ir Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos (KIP) finansinėmis priemonėmis¹⁷ buvo pritraukta investicijų, kurių vertė yra daugiau kaip dvidešimt kartų

¹⁵ Naujaisi duomenys yra 2008 m., įskaitant duomenis apie rizikos kapitalą įmonės veiklos pradžioje ir jai augant.

¹⁶ Žr. būsimą Komisijos komunikatą „Bendrosios rinkos aktas“.

¹⁷ RFPF – EK ir EIB bendrai nustatyta kreditų rizikos pasidalijimo programa, kuria siekiama privačioms įmonėms ar valstybinėms institucijoms, kurios skatina didesnės finansinės rizikos veiklą mokslinių tyrimų, technologijų plėtros, demonstravimo ir inovacijų srityje, suteikti daugiau galimybių gauti finansavimą. KIP finansines priemones sudaro paskolų garantijos ir rizikos kapitalas, o jas valdo EIF.

didesnė nei iš ES biudžeto skirtos lėšos¹⁸, be to, jomis nebuvo spėjama tenkinti paklausos. Sėkmingas šių finansinių priemonių valdymas labai priklausė nuo Europos investicijų banko (EIB) grupės kompetencijos ir padėties rinkoje. Priėmus Komisijos pasiūlymus pakeisti finansavimo reglamentus, būsimas tokio tipo sistemas bus daug lengviau įgyvendinti.

Kaip nurodyta strategijoje „Europa 2020“, būtų galima sukurti daugiau novatoriškų skatinamųjų priemonių, susijusių su anglies dioksido rinka, visų pirma dinamiškoms įmonėms. Komisija toliau nagrinės šią idėją.

Su Inovacijų sąjunga susiję įsipareigojimai

10. Iki 2014 m., remiantis Komisijos pasiūlymais, ES turėtų **nustatyti finansines priemones, kuriomis būtų pritraukiama daug daugiau privačių lėšų** ir šalinamos rinkos spragos, susijusios su investicijomis į mokslinius tyrimus ir inovacijas. ES biudžeto lėšos turėtų sukurti didelį finansinio svorto poveikį ir plėtoti tai, kas pasiekta pagal Septintąją bendrąją programą ir KIP. Komisija bendradarbiaus su Europos investicijų banko grupe, nacionaliniais finansų tarpininkais ir privačiais investuotojais, siekdama parengti pasiūlymus, kaip spręsti esmines spragas, susijusias su: i) investicijomis į žinių perdavimą ir veiklą pradedančias įmones; ii) rizikos kapitalu sparčiai augančioms įmonėms, kad jos galėtų patekti į ES ir pasaulio rinkas; iii) investicijų į MTTP ir inovacijų projektus finansavimu, kai dalijamasi rizika; iv) paskolomis novatoriškoms sparčiai augančioms MVĮ ir vidutinėms įmonėms. Minėtais pasiūlymais bus užtikrintas didelis finansinio svorto poveikis, veiksmingas valdymas ir palankesnės sąlygos įmonėms gauti finansavimą.
11. Iki 2012 m. Komisija užtikrins, kad **bet kurioje valstybėje narėje įsteigti rizikos kapitalo fondai galėtų veikti ir laisvai investuoti visoje ES (jei reikės, bus priimti nauji teisės aktai). Ji stengsis panaikinti visas tarpvalstybinei veiklai nepalankias mokesčių sistemas.**
12. **Komisija stiprins tarpvalstybinį novatoriškų įmonių ir tinkamų investuotojų bendradarbiavimą. Šiam procesui valdyti ji skirs atsakingą asmenį. Be to, MVĮ finansiniame forume Komisija daugiausia dėmesio *inter alia* skirs tam tikroms finansinėms problemoms, su kuriomis susiduria mažos novatoriškos įmonės.**
13. 2011 m. Komisija **atliks laikotarpio vidurio valstybės pagalbos moksliniams tyrimams bei technologinei plėtrai ir inovacijoms sistemos peržiūrą** ir nustatys, kokias inovacijas tikslingiausia remti, įskaitant svarbiausias didelio poveikio technologijas ir inovacijas, kuriomis sprendžiamos pagrindinės visuomenės problemos, ir geriausius inovacijų taikymo valstybėse narėse pavyzdžius. Komisija įvertins 2008 m. priimtų laikinų valstybės pagalbos priemonių veiksmingumą, įskaitant didesnes rizikos kapitalo investicijų saugumo garantijas, ir pateiks būtinų pasiūlymų.

¹⁸ Iki šiol RFPF skirtomis 430 mln. EUR ES biudžeto lėšomis ir 800 mln. EUR EIB, kuris yra rizikos dalijimosi partneris, lėšomis pritraukta 18 mlrd. EUR investicijų (15 kartų daugiau nei bendra parama RFPF ir 42 kartus daugiau nei parama iš ES biudžeto). Iki 2009 m. pabaigos KIP finansinėms priemonėms skirta 400 mln. EUR ir pritraukta 9 mlrd. EUR investicijų (22 kartais daugiau nei parama iš biudžeto), kuriomis pasinaudojo apie 68 000 MVĮ.

3.2. Vienos bendros inovacijų rinkos sukūrimas

Vien tik bendros rinkos, kurioje tinkamai užtikrinamos vartotojų teisės, dydis turėtų pritraukti investicijų į inovacijas ir novatoriškas įmones, skatinti konkurenciją kuriant geriausias inovacijas ir leisti verslininkams pelnytis iš sėkmingų inovacijų ir sparčiai plėsti įmones. Tačiau dažniausiai realybė yra kitokia – susiskaidžiusios nacionalinės rinkos ir brangios procedūros. Pateikiamas Bendrosios rinkos aktas, kuriame daugiausia dėmesio skiriama kitoms vidaus rinkos veikimo kliūtims.

Svarbiausia su inovacijomis susijusių investicijų problema Europoje yra patentų kaina ir kompleksiskumas. Patento apsaugos užtikrinimas visose 27 ES valstybėse narėse šiuo metu kainuoja mažiausiai 15 kartų daugiau nei JAV¹⁹. Tai daugiausia susiję su vertimu ir teisiniais mokesčiais. Pigaus ir paprasto ES patento nebuvimas reiškia mokesčius už inovacijas. ES patentas tapo Europos nesėkmės inovacijų srityje simboliu. Taikant šį patentą, įmonės sutaupytų apie 250 mln. EUR, todėl jis turi būti priimtas nedelsiant, siekiant parodyti, kad ES yra rimtai pasirengusi tapti Inovacijų sąjunga.

Bendrosios rinkos potencialas taip pat turėtų būti telkiamas įgyvendinant politiką, kuria skatinama inovacijų paklausa, visų pirma veiksmingą konkurencijos politiką. Daugumoje ankstesnių iniciatyvų daugiausia dėmesio buvo skiriama pasiūlos priemonėms, kuriomis buvo siekiama skatinti inovacijas, tačiau didesnis rinkų vaidmuo skatinant ES inovacijas užtikrinamas suteikiant rinkos galimybių. Pirmųjų veiksmų imtasi pagal ES eksperimentinės rinkos iniciatyvą, tačiau reikia drąsesnės strategijos, kuria būtų susieti pasiūlos ir paklausos aspektai.

Racionalus plataus užmojo reglamentavimas galėtų būti pagrindinė inovacijų varomoji jėga, ypač kai taikomos dinamiškos ir rinka grindžiamos priemonės. Tai itin svarbu ekologinėms inovacijoms. Griežtesniais aplinkosaugos tikslais ir standartais (pavyzdžiui, susijusiais su automobilių išmetamu CO2 kiekiu), kuriais remiantis nustatomi svarbūs tikslai ir numatoma ateitis, galima itin paskatinti ekologines inovacijas. Tvirtinant produktus dažnai yra reikalingos suderintos taisyklės. Pavyzdžiui, Europos keliuose nepamatysime ekologiškų transporto priemonių, jei nebus nustatytos taisyklės, kuriomis būtų užtikrinamas jų patvirtinimas.

Inovacijoms labai svarbūs standartai. Susisteminus naujausią informaciją apie tam tikrą modernią technologiją, būtų užtikrinta žinių sklaida, naujų produktų ir paslaugų sąveika ir pagrindas kitoms inovacijoms. Pavyzdžiui, atvira telekomunikacijų rinka ir GSM standartas tapo Europos sėkmės mobiliųjų telefonų srityje pagrindu. Tačiau šiuo požiūriu standartai naudingi tik tuo atveju, jei jie nuolat atnaujinami atsižvelgiant į naujas technologijas. Tam tikra problema yra sparčiai trumpėjantys inovacijų ciklai ir technologijų konvergencija trijose Europos standartizacijos organizacijose. Jei nepavyks pritaikyti Europos standartizacijos sistemos, įmonėms ji taps nenaudinga ir jos ims kitų priemonių (kaip tai pastebima IRT sektoriuje) arba, dar blogiau, gali pradėti stabdyti inovacijas. Dinamiška standartizacijos sistema taip pat yra būtina sąlyga, kad ES išlaikytų ir dar labiau stiprintų savo įtaką nustatant standartus pasauliniu lygmeniu tuo metu, kai taisyklės nustatyti vis labiau siekia kitos šalys.

Svarbus vaidmuo skatinant ir finansuojant pažangiųjų technologijų įmones tenka stambiams klientams. JAV išleidžia mažiausiai 49 mlrd. dolerių per metus²⁰ ikiprekybiniais viešiesiems

¹⁹ Prof. Bruno van Pottelsberghe, *Economic cost-benefit analysis of the Community patent*, 2009 m.

²⁰ 2004 m. duomenys.

pirkimams (t. y. MTTP viešiesiems pirkimams).²¹ Ji dar daugiau išleidžia ne su MTTP susijusių inovacijų (naujų technologijų, produktų ir paslaugų) viešiesiems pirkimams.

Viešieji pirkimai sudaro apie 17 proc. ES BVP. Jie sudaro svarbią rinką, visų pirma sveikatos, transporto ir energetikos srityse. Taigi Europa turi nepaprastai didelę nepanaudotą galimybę inovacijas skatinti naudodama viešuosius pirkimus. Novatoriškų produktų ir paslaugų viešieji pirkimai yra itin svarbūs gerinant viešųjų paslaugų kokybę ir veiksmingumą riboto biudžeto laikotarpiu. Vis dėlto nepaisant ES viešųjų pirkimų direktyvose numatytų galimybių, tik nedaugelis Europos viešųjų pirkimų yra susiję su inovacijomis. Taip yra dėl kelių veiksnių, kaip antai skatinimo priimti mažiau rizikingus sprendimus, žinių ir gebėjimų, susijusių su sėkmingais viešaisiais naujų technologijų ir inovacijų pirkimais, trūkumo ir viešųjų pirkimų bei politikos tikslų atotrūkio. Šias spragas galima šalinti konsultuojant ir dalijantis gerąja patirtimi, visų pirma žaliųjų viešųjų pirkimų srityje. Be to, kadangi visoje Europoje viešųjų pirkimų rinkos išlieka susiskaidžiusios, viešieji pirkimai dažnai nesudaro kritinės masės, būtinos investicijoms į inovacijas skatinti.

Kai kurios valstybės narės rado būdų, kaip skatinti inovacijas vykdant ikiprekybinius viešuosius pirkimus ir Europos Sąjungai pritaikant sėkmingą JAV Smulkiojo verslo mokslinių tyrimų inovacijų srityje programą.²² Pasiekta vilčių teikiančių rezultatų, visų pirma MVĮ (nors viešieji pirkimai nėra susiję tik su MVĮ). Jei toks požiūris būtų taikomas plačiau ir perkantieji subjektai vykdytų bendrus viešuosius pirkimus, būtų galima sukurti dideles rinkas, kurios itin paskatintų inovacijas ir naujų novatoriškų įmonių augimą.

Su Inovacijų sąjunga susiję įsipareigojimai

14. Europos Parlamentas ir Taryba turėtų imtis būtinų veiksmų, kad priimtų pasiūlymus dėl ES patento, jo kalbų vartojimo tvarkos ir bendros ginčų sprendimo sistemos. Siekiama, kad pirmieji ES patentai būtų išduoti 2014 m.
15. 2011 m. ES ir valstybės narės turėtų pradėti **atlikti svarbiausių sričių, pirmiausia tų, kurios susijusios su ekologinėmis inovacijomis ir Europos inovacijų partneryste, reglamentavimo sistemų patikrą** (žr. kitą skirsnį). Taip bus nustatyta, kokias taisykles reikia gerinti arba atnaujinti ir (arba) kokias naujas taisykles reikia įgyvendinti, kad būtų nuolat ir pakankamai skatinamos inovacijos. Komisija pateiks gaires, kaip geriausiai organizuoti šią veiklą.
16. 2011 m. pradžioje Komisija pirmiausia pateiks komunikatą ir teisės akto dėl standartizacijos, kuris *inter alia* būtų taikomas IRT sektoriui, pasiūlymą **siekdama paspartinti ir modernizuoti standartų nustatymą, kad būtų galima užtikrinti sąveiką ir skatinti inovacijas sparčiai augančiose pasaulio rinkose**. Tai bus susieta su daugiamete programa siekiant numatyti naujus standartizacijos poreikius ir į MTTP projektus, kurie vykdomi pagal Mokslinių tyrimų bendrąją programą, integruoti standartus. Komisija taip pat nagrinės galimybes, kaip ilgainiui užtikrinti, kad standartizacijos sistema galėtų prisitaikyti prie sparčiai kintančių sąlygų ir padėti

²¹ JAV teisiškai įpareigoja federalines agentūras skirti 2,5 proc. išorinių MTTP biudžetų lėšų MVĮ inovacijų projektams remti.

²² Pavyzdžiui, Jungtinės Karalystės smulkiojo verslo mokslinių tyrimų iniciatyva (SBRI) ir Nyderlandų smulkiojo verslo mokslinių tyrimų inovacijų srityje (SBIR) programa, pagal kurias siūlomos sutartys ieškoti tam tikrų problemų, nustatytų viešųjų paslaugų sektoriuje, sprendimų. Šios programos grindžiamos Komisijos komunikate dėl ikiprekybinių viešųjų pirkimų išdėstyto požiūriu. JAV, dalį federalinio biudžeto skirdamos inovacijoms pagal SBIR programą skatinti, pasiekia puikių rezultatų.

siekti Europos strateginių vidaus ir išorės tikslų (be kita ko, susijusių su inovacijomis ir technologijų plėtra), visų pirma atliekant nepriklausomą peržiūrą.

17. Nuo 2011 m. **valstybės narės ir regionai turėtų atskirai nustatyti novatoriškų produktų ir paslaugų** (įskaitant susijusių su inovacijų partnerystę; žr. 5 dalį) **ikiprekybiniams viešiesiems pirkimams ir viešiesiems pirkimams specialiai skirtus biudžetus**. Tokiu būdu visoje ES turėtų atsirasti **viešųjų pirkimų rinkos, kurias per metus sudarytų mažiausiai 10 mlrd. EUR už inovacijas**, susijusias su viešųjų paslaugų kokybės ir veiksmingumo gerinimu bei pagrindinių visuomenės problemų sprendimu. Turėtų būti siekiama, kad inovacijų viešųjų pirkimų rinkos atitiktų JAV rinkas. Komisija pateiks gaires ir nustatys (finansinės) paramos sistemą, siekdama padėti perkančiosioms organizacijoms nediskriminaciniu ir skaidriu būdu įgyvendinti šiuos viešuosius pirkimus, sutelkti paklausą, nustatyti bendrus reikalavimus ir skatinti didesnes MVĮ galimybes gauti finansavimą.

Be to, Komisija pasiūlys gaires, kaip pagal galiojančias viešųjų pirkimų direktyvas vykdyti **bendrus perkančiųjų subjektų viešuosius pirkimus**, ir remsis atliekamu bendru galiojančių direktyvų vertinimu, siekdama apsvarstyti galimybę nustatyti papildomas taisykles, pagal kurias bendri tarpvalstybiniai viešieji pirkimai taptų paprastesni.

18. Iki 2011 m. pradžios Komisija pateiks **ekologinių inovacijų veiksmų planą**, kuris bus pagrįstas iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ ir kuriame daugiausia dėmesio bus skiriama tam tikroms kliūtims, problemoms ir galimybėms siekiant aplinkosaugos tikslų pasitelkiant inovacijas.

3.3. Atvirumo skatinimas ir Europos kūrybos potencialo išnaudojimas

Įmonės inovacijas diegia įvairiais būdais. Kai kurios įmonės vykdo MTTP veiklą ir kuria naujas technologijas, tačiau daugelis savo inovacijas grindžia dabartinėmis technologijomis arba kuria naujus verslo modelius ar paslaugas, atsižvelgdami į naudotojus ir tiekėjus, arba klasteriuose ar tinkluose. Todėl politinėmis priemonėmis turėtų būti skatinamos visos, ne tik technologijų, inovacijos. Novatoriškoms paslaugoms, kurias plėsti yra daug galimybių, visų pirma kultūros ir kūrybos sektoriuose, taip pat gali reikėti taikyti tam tikrus metodus²³.

Pramoninis dizainas yra ypatingai svarbus ir laikomas pagrindiniu dalyku bei veikla, siekiant idėjas pateikti rinkai ir jas paverčiant patraukliais bei paprastais naudoti produktais. Kai kurios Europos šalys pasaulyje pirmauja pramoninio dizaino srityje, tačiau kitoms trūksta tvirtos pramoninio dizaino infrastruktūros ir pramoninio dizaino išteklių įmonėse bei inžinerijos mokyklose. Į šį sistemos trūkumą visiškai nebuvo kreipiamas dėmesys, tačiau dabar jis turi būti pašalintas.

Kadangi problemos tampa sudėtingesnės, o inovacijų išlaidos didesnės, įmonės vis dažniau turi bendradarbiauti. Jos toliau vykdo vidaus plėtros veiklą, tačiau ją dažnai papildoma nustatytomis, pripažintomis ir perkeltomis kitų šaltinių, kaip antai universitetų ar naujų įmonių, idėjomis. Kartais įmonės inovacijas diegia drauge su naudotojais ir vartotojais, kad geriau patenkintų pastarųjų poreikius arba rastų naujų būdų patekti į rinką. Šią gamybos ir

²³ Žr. Komisijos žaliąją knygą „Europos kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimas“, COM(2010) 183 galutinis.

paslaugų sektoriuose plintančią tendenciją skatina socialiniai tinklai ir tinklo (debesies), mobilioji ir bendra kompiuterija. Ji taip pat turi didelio poveikio moksliniams tyrimams, mokslui, švietimui ir pačiam valdžios sektoriui. Šios su atviromis ir bendromis inovacijomis susijusios tendencijos turi didelę politinę reikšmę. Komisija mano, kad šios tendencijos ilgainiui taps naudingos ekonominiu ir socialiniu požiūriu ir jas reikėtų skatinti, tačiau svarbu rasti tinkamą pusiausvyrą sudarant palankesnes žinių sklaidos sąlygas ir užtikrinant tinkamas inovacijų skatinimo priemones.

Todėl kaip niekad svarbu suteikti vadinamąją penktąją laisvę, kuri reiškia ne tik laisvą mokslo darbuotojų judėjimą, bet ir laisvą novatoriškų idėjų judėjimą. Tikrai atviroms inovacijoms būtinas tarpininkavimas, tarpininkai ir tinklai, kuriuose visi dalyviai galėtų veikti vienodomis sąlygomis. Tarptautiniu mastu konkurencingi klasteriai yra itin svarbūs fiziškai ir virtualiai suburiant dideles įmones ir MVĮ, universitetus, mokslinių tyrimų centrus ir mokslininkų bei specialistų bendruomenes dalytis žiniomis ir idėjomis. Verslo ir mokslo pasaulio atstovai turėtų labiau dalytis žiniomis, taip pat tarpvalstybiniu mastu. Europos įmonių tinklas teikia su tarpvalstybiniu technologijų perdavimu, tarpininkavimu, inovacijomis ir parama įmonėms susijusias paslaugas ir padeda MVĮ veikti tarptautiniu mastu. Ši tinklo veikla turėtų būti stiprinama ir toliau gerinama.

Valstybės finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatai turėtų būti labiau prieinami. Mokslinių tyrimų informacijos sistemos turėtų tapti tobulesnės, susietos ir sąveikesnės (įskaitant su Europos įmonių technologijų perdavimo duomenų baze (BBS)). Tyrimus atliekantiems mokslo darbuotojams ir inovacijų kūrėjams turėtų būti suteikta daugiau galimybių susipažinti su viešojo sektoriaus informacija (kaip siūloma Skaitmeninėje darbotvarkėje, kurioje nurodyti Komisijos planai 2012 m. iš esmės peržiūrėti viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo direktyvą).

Svarbiausias klausimas, kaip užtikrinti daugiau intelektinės nuosavybės teisių (įskaitant patentus, pramoninį dizainą ir autorių teises) ir padaryti jas naudingesnes. Priėmus ES patentą Europoje turėtų labai sumažėti patentų išlaidos (visų pirma MVĮ), tačiau ekonominė nauda priklausys nuo intelektinės nuosavybės teisių, susijusių su novatoriškais produktais ir paslaugomis, išnaudojimo. Tai yra itin svarbu tokiuose sektoriuose kaip puslaidininkių ir telekomunikacijų sektoriai, kuriuose įmonės turi sutelkti daug esamų technologijų, todėl joms būtina užtikrinti galimybę naudotis įvairiomis intelektinės nuosavybės teisėmis.

Prekybos intelektinės nuosavybės teisėmis rinka turi tapti skaidresnė ir mažiau susiskaidžiusi, kad intelektinės nuosavybės teisių pirkėjai ir pardavėjai galėtų veiksmingiau rasti vieni kitus, būtų užtikrintos finansinės investicijos į turtą, susijusį su intelektinės nuosavybės teisėmis, ir sąžiningi sandoriai. Inicjatyvų imamasi tiek valstybių narių, tiek tarptautiniu lygmeniu²⁴, tačiau tam, kad būtų užtikrintas didžiausias veiksmingumas ir išnaudota masto bei apimties ekonomija, jos turėtų būti plėtojamos Europos mastu. Žinių rinkos turėtų būti atviros naujiems dalyviams ir išnaudoti universitetuose, mokslinių tyrimų institucijose ir įmonėse slypinti intelektinės nuosavybės teisių potencialą. Taip būtų galima gauti daug naujų pajamų, kurios būtų iš naujo investuojamos į mokslinius tyrimus – taigi būtų sukurtas veiksmingas ciklas.

Be šiuo metu tarnybos „IPR-Helpdesk“ teikiamos ir bendradarbiavimu su nacionalinėmis patentų tarnybomis užtikrinamos paramos intelektinei nuosavybei, būtina labiau padėti MVĮ

²⁴ Pvz., Danijos patentų tarnybos intelektinės nuosavybės rinka ir bendra Prancūzijos *Caisse des Dépôts* ir JAV banko *Ocean Tomo* iniciatyva.

veiksmingai naudotis intelektinės ir pramoninės nuosavybės apsauga, kad jos turėtų tokias pat sąlygas kaip didesnės įmonės.

Tam, kad žinių rinkos veiktų veiksmingai, būtina išsamiai išanalizuoti intelektinės nuosavybės ir konkurencijos politikos ryšį. Tai reikia padaryti atsižvelgiant į kelis aspektus. Pirma, reikėtų palikti tą pačią intelektinės nuosavybės apsaugos taikymo sritį ir išsaugoti aukštą teikiamų patentų kokybę, kad būtų užtikrintos aiškiai nustatytos juridinės teisės. Antra, nors bendri susitarimai dėl intelektinės nuosavybės teisių (abipusis licencijavimas, patentų suvienijimas ir pan.) turi teigiamo poveikio, jie taip pat turi būti patikrinti, kad jais nebūtų iškraipoma konkurencija. Trečia, nustatant standartus būtinos aiškos su intelektinės nuosavybės teisėmis susijusios taisyklės, kad būtų išvengta tokių situacijų, kai įmonė gali nesąžiningai įsitvirtinti rinkoje į standartą įtraukdama savo intelektinės nuosavybės teises.

Su Inovacijų sąjunga susiję įsipareigojimai

19. 2011 m. Komisija įsteigs **Europos pramoninio dizaino srities tarybą**, kurios bus prašoma per metus pateikti pasiūlymų, kaip padidinti pramoninio dizaino svarbą inovacijų politikoje (pavyzdžiui rengiant ES ir (arba) nacionalines programas), ir sukurti „Europos pramoninio dizaino kokybės“ ženklą. Atsižvelgdama į Žaliąją knygą dėl kultūros ir kūrybos sektorių, Komisija įsteigs **Europos kūrybos sektoriaus aljansą**, siekdama nustatyti naujas šių sektorių paramos formas ir skatinti kitus sektorius plačiau naudoti kūrybiškumą.
20. Komisija **skatins suteikti galimybę** susipažinti su valstybės finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatais. Ji sieks, kad laisva prieiga prie **publikacijų, susijusių su pagal ES mokslinių tyrimų bendrąsias programas finansuojamais projektais, taptų visuotinai taikomu principu**. Komisija taip pat skatins plėtoti **pažangias informacijos apie mokslinius tyrimus paslaugas**, susijusias su visapusiška paieška ir galimybe laisvai susipažinti su mokslinių tyrimų projektų rezultatais.
21. Komisija, remdamasi mokslinių tyrimų bendrosiomis programomis ir kitomis priemonėmis, sudarys **palankesnes veiksmingų bendrų mokslinių tyrimų ir žinių perdavimo sąlygas**. Ji bendradarbiaus su suinteresuotosiomis šalimis, siekdama parengti pavyzdinius konsorcių susitarimus, kuriuose būtų nustatytos įvairios galimybės apsaugoti intelektinę nuosavybę (pavyzdžiui, tradiciniais ar atviresniais metodais). Taip pat reikalingos priemonės, kuriomis būtų toliau stiprinamas žinių perdavimo tarnybų vaidmuo viešosiose mokslinių tyrimų organizacijose, visų pirma vykdant tarpvalstybinį bendradarbiavimą.
22. Iki 2011 m. pabaigos, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir suinteresuotosiomis šalimis, Komisija pateiks pasiūlymų **sukurti su patentais ir licencijomis susijusią Europos žinių rinką**. Šiuo atveju turėtų būti remiamasi valstybių narių patirtimi, susijusia su **prekybos platformomis**, atitinkančiomis pasiūlą ir paklausą, **prekybos vietomis, kuriose būtų užtikrinamos finansinės investicijos** į nematerialųjį turtą, ir kitomis idėjomis, kaip gerinti apleistas intelektinės nuosavybės teises (pavyzdžiui, patentų suvienijimas ir tarpininkavimas inovacijų srityje).
23. Komisija **nagrinės konkurencijos politikos svarbą užtikrinant, kad intelektinės nuosavybės teisės nebūtų naudojamos konkurenciją iškraipiančiais tikslais**. Ji atliks bendrų intelektinės nuosavybės teisių susitarimų poveikio analizę, kuri yra jos

atliekamos antimonopolinių taisyklių taikymo horizontaliesiems konkuruojančių įmonių susitarimams peržiūros dalis.

4. SOCIALINĖS IR TERITORINĖS SANGLAUDOS DIDINIMAS

4.1. Inovacijų naudą sklaidymas visoje Sąjungoje

Inovacijų sąjunga turėtų apimti visus regionus. Finansų krizės poveikis kai kuriems silpniesiems regionams neproporcingai didelis, todėl iškyla pavojus pastaruoju metu pasiektai pažangai konvergencijos srityje.²⁵ Europa privalo vengti su inovacijomis susijusių skirtumų tarp daugiausiai inovacijų diegiančių ir kitų regionų.

Svarbus vaidmuo tenka struktūriniams fondams, iš kurių jau skiriama daug lėšų investicijoms į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Dabartiniam finansiniam laikotarpiui (2007–2013 m.) numatyta maždaug 86 mlrd. EUR. Daug šių lėšų dar nėra panaudota; jos turėtų būti kuo veiksmingiau naudojamos inovacijoms ir strategijos „Europa 2020“ tikslams siekti. Šiuo metu per daug lėšų skiriama iš dalies sutampantiems projektams arba tokiems prioritetams, kuriems įgyvendinti regionai neturi pakankamai pajėgumų. Regionai turi perskirstyti finansavimą remdamiesi pažangiąja specializacija ir daugiausia dėmesio skirti pajėgumams, kurie jiems padėtų tapti geriausiais.

Struktūrinius fondus galima veiksmingiau išnaudoti ir kitais būdais. Palyginti mažai išleidžiama išteklių ir kompetencijos telkimui įgyvendinant tarpvalstybinius projektus²⁶, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų infrastruktūroms arba pasaulinio lygio klasterių kūrimui skatinti. Finansinės priemonės galėtų būti labiau naudojamos siekiant sutelkti privačių lėšų moksliniams tyrimams ir inovacijoms. Novatoriškų produktų ir paslaugų paklausa taip pat turėtų būti skatinama struktūrinių fondų lėšomis finansuojamais viešaisiais pirkimais. Asmenų, turinčių Inovacijų sąjungai reikalingų įgūdžių, mokymui ir perkvalifikavimui finansuoti, galėtų būti veiksmingiau išnaudojami Europos socialiniai fondai. Reikėtų sujungti Europos lygmens programas, kuriomis remiamas tarpvalstybinis bendradarbiavimas (pvz., Septintosios bendrosios programos iniciatyva „Žinių regionai“, pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą finansuojamos klasterių iniciatyvos, Europos įmonių tinklas ir pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo programas bendrai finansuojama veikla), siekiant labiau padėti regionams ir didinti šių programų poveikį regionų vystymuisi. Be to, būsimomis programomis turėtų būti skatinamas inovacijų srityje pirmaujančių regionų ir besivejančių valstybių narių bendradarbiavimas.

Su Inovacijų sąjunga susiję išipareigojimai

24. Nuo 2010 m. valstybės narės turėtų daug veiksmingiau naudoti **dabartinių struktūrinių fondų lėšas mokslinių tyrimų ir inovacijų projektams remti, žmonėms padėti įgyti būtinų įgūdžių, nacionalinių sistemų veikimui gerinti ir pažangiosios specializacijos strategijoms bei tarpvalstybiniams projektams įgyvendinti**. Šios nuostatos turėtų būti laikomasi ir remiant ES šalių kandidačių pasirengimą narystei. Komisija pasirengusi padėti valstybėms narėms: ji naudosis regioninių mokslinių tyrimų ir klasterių iniciatyvomis, siekdama padėti įgyvendinti

²⁵ 2009 m. Europos inovacijų suvestinės išvados.

²⁶ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 37 straipsnio 6 dalies b punkte nustatytos galimybės išnaudojimas.

šiuos pokyčius ir iki 2012 m. sukurti vadinamąją pažangiosios specializacijos platformą, įskaitant tolesnę paramą pasaulinio lygio klasterių kūrimui. Daugiau informacijos pateikta pridėtame komunikate.

- 25.** Valstybės narės turėtų pradėti **rengti struktūrinių fondų programas, kuriose daugiausia dėmesio būtų skiriama inovacijoms ir pažangiajai specializacijai ir kurios būtų taikomos po 2013 m.** Būsimomis taisyklėmis, kuriomis bus reglamentuojama Europos regioninės plėtros fondo veikla, turėtų būti nustatyta pakankamai finansinių išteklių Europos Sąjungos regionų inovacijų iniciatyvoms remti.

4.2. Didesnė socialinė nauda

Socialinės inovacijos – nauja svarbi sritis, kurią reikėtų plėtoti. Tai reiškia labdaros organizacijų, asociacijų ir socialiai atsakingų verslininkų išradingumo panaudojimą ieškant naujų būdų socialiniams poreikiams, kurių rinkta arba viešasis sektorius tinkamai neįgyvendina, tenkinti. Tai taip pat gali būti susiję su to paties išradingumo panaudojimu siekiant skatinti elgesio pokyčius, kurie būtini sprendžiant pagrindines visuomenės problemas, kaip antai klimato kaitos problemą. Socialinės inovacijos, kaip ir socialinių poreikių tenkinimas bei visuomenės problemų sprendimas, suteikia žmonėms daugiau galimybių ir sukuria naujus socialinius santykius bei bendradarbiavimo modelius. Taigi jos pačios yra labai pažangios ir naudingos visuomenės gebėjimui kurti inovacijas.

Europoje yra įvairių socialinių inovacijų pavyzdžių: koronarinės širdies ligos prevencijos programos, skirtos visai visuomenei, ne tik „rizikos grupei“ priklausantiems asmenims; vieniems gyvenantiems senyvo amžiaus žmonėms skirti socialiniai paslaugų kaimynų tinklai; miestų ekologiniai planai, pagal kuriuos vietos bendruomenėms teikiama informacija apie pažangą įgyvendinant išmetamųjų teršalų mažinimo tikslus arba etiški bankai, teikiantys finansinius produktus, kuriais siekiama didinti inovacijų socialinę naudą ir naudą aplinkai.

Gerų idėjų netrūksta, tačiau socialinių naujovių poveikis vis dar nėra toks, koks turėtų būti. Būtina labiau skatinti eksperimentuoti. Turėtų būti labiau plėtojami ir skleidžiami metodai, kurie yra aiškiai pranašesni už dabartinę praktiką. Tam reikia kompetentingų tarpininkų, veiksmingų skatinamųjų priemonių ir tinklų, kurie paspartintų ir palengvintų abipusį mokymąsi. Visoje Europoje tokių infrastruktūrų jau esama verslo inovacijų srityje, tačiau jų atitikmenų trūksta socialinių inovacijų srityje. Reikalingi geresni vertinimo metodai, kuriais būtų galima nustatyti, kas tinkama, kas netinkama ir kodėl bei kas galėtų ir turėtų būti gerinama.

Biudžeto išlaidų ribojimo laikotarpiu viešasis sektorius turi labiau nei bet kada anksčiau diegti inovacijas, kad būtų tenkinami besikeičiantys viešųjų paslaugų naudotojų poreikiai ir lūkesčiai. Vyriausybės vis dažniau taiko į piliečius orientuotus viešųjų paslaugų teikimo metodus. Dauguma pradėjo įgyvendinti e. valdžios strategijas, kurių tikslas dabartines paslaugas teikti internetu ir sukurti naujų internetu teikiamų paslaugų. ES lygmeniu svarbu skatinti geresnį supratimą apie viešojo sektoriaus inovacijas, viešinti sėkmingas iniciatyvas ir nustatyti pažangos lyginamuosius standartus. Labai daug kas priklausys nuo to, ar inovacijas sugebantys valdyti viešojo sektoriaus vadovai sudarys kritinę masę. Tai galima pasiekti taikant pažangesnius mokymo metodus ir užtikrinant galimybes dalytis gerąja patirtimi.

Perėjimas prie inovacijų rinkos turi didelio poveikio darbo pasauliui. Darbdaviams reikia darbuotojų, kurie nuolat aktyviai ieškotų naujų ir geresnių būdų darbui atlikti. Tam būtina ne

tik aukštesnė kvalifikacija, bet ir nauji, pasitikėjimu grindžiami darbdavio ir darbuotojo santykiai. Toks požiūris turi būti taikomas visais profesijų lygmenimis ir sektoriuose, kurie paprastai nėra laikomi žinių sektoriais. Geriausias pavyzdys galėtų būti rūpybos sektorius, kuriame reikalinga kvalifikuota, motyvuota ir mokanti prisitaikyti darbo jėga, kad būtų užtikrinta kokybiška vyresnio amžiaus europiečiams, kurių skaičius didėja, skirta priežiūra.

26. Komisija pradės **bandomąjį Europos socialinių inovacijų projektą**, kurį įgyvendinant bus teikiamos specialistų konsultacijos ir sukurta virtuali socialiai atsakingų verslininkų ir viešojo bei trečiojo sektorių platforma.
- Ji skatins socialines inovacijas **Europos socialinio fondo lėšomis (ESF)**, atsižvelgdama į dideles ESF investicijas į socialines inovacijas (visais inovacijų ciklo etapais) per pastaruosius dešimt metų. Be to, ji teiks paramą novatoriškiems socialiniams eksperimentams vykdyti, įgyvendindama iniciatyvą „Europos kovos su skurdu planas“.
 - **Socialinės inovacijos turėtų tapti pagrindiniu būsimų Europos socialinio fondo programų akcentu.** Valstybės narės jau dabar raginamos dėti daugiau pastangų ir skatinti socialines inovacijas, pasinaudojant ESF.
27. Nuo 2011 m. Komisija remia svarbią su **viršuoju sektoriumi ir socialinėmis inovacijomis susijusią mokslinių tyrimų programą**, kurioje bus nagrinėjami tokie klausimai, kaip kiekybinio ir kokybinio vertinimo metodai, finansavimo šaltiniai ir kitos šios srities iniciatyvų didinimo ir plėtojimo kliūtys. Pirmiausia ji išbandys **Europos viešojo sektoriaus inovacijų suvestinę**, pagal kurią vėliau bus nustatyti viešojo sektoriaus inovacijų lyginamieji standartai. Drauge su valstybėmis narėmis Komisija nagrinės, ar tikslinga Europos lygmeniu telkti naują viešojo sektoriaus vadovų mokymosi patirtį ir jų tinklus.
28. Komisija **konsultuosis su socialiniais partneriais, siekdama nustatyti, kaip žinių ekonomika galėtų aprėpti visus profesijų lygmenis ir visus sektorius.** Ji paprašys socialinių partnerių pateikti pasiūlymų, kaip parengti darbo rinkos strategiją rūpybos sektoriui.

5. BENDROS PASTANGOS SIEKIANT PAŽANGOS. EUROPOS INOVACIJŲ PARTNERYSTĖ

Europa susiduria su pagrindinėmis visuomenės problemomis, tokiomis kaip senėjanti visuomenė, klimato kaitos padariniai ir mažėjantys išteklių. Būtina siekti pažangos ieškant naujų būdų, kaip gydyti gyvybei pavojingas ligas, gerinti senyvo amžiaus žmonių gyvenimą, iš esmės mažinti išmetamą CO₂ kiekį ir kitus taršos, visų pirma miestuose, šaltinius; ieškant alternatyvių energijos šaltinių bei sparčiai mažėjančių žaliavų pakaitalų; mažinant ir perdurbant atliekas, kad būtų statoma mažiau sąvartynų; gerinant vandens tiekimo kokybę; kuriant pažangią transporto sistemą, kad būtų mažiau transporto spūsčių; taikant darnius sveiko arba labai kokybiško maisto gamybos metodus ir greito bei saugaus informacijos tvarkymo, dalijimosi informacija, ryšių palaikymo ir sąsajų užtikrinimo technologijas.

Sėkmingai plėtojant šią pažangą padidės mūsų konkurencingumas, Europos įmonės galės pirmauti naujų technologijų kūrimo srityje, augti ir užimti pasaulio lyderių pozicijas naujose augančiose rinkose, pagerės viešųjų paslaugų kokybė ir veiksmingumas ir taip bus sukurta daug naujų kokybiškų darbo vietų.

Atsižvelgiant į visuomenės problemų dydį, būtinybę nedelsiant jas spręsti ir ribotus išteklius, Europa negali ilgiau toleruoti dabartinio pastangų susiskaidymo ir lėtai vykstančių pokyčių. Todėl būtina mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje sutelkti pastangas bei patirtį ir pasiekti kritinę masę. Be to, nuo pat pradžių turime sudaryti sąlygas, kuriomis pažangos rezultatai greitai patektų į rinką ir taip kuo greičiau taptų naudingi piliečiams bei padidintų konkurencingumą.

i) Naujas Europos inovacijų partnerystės metodas

Dėl pirmiau nurodytų priežasčių Komisija strategijoje „Europa 2020“ nurodė, kad remdamasi pavyzdine iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ kurs Europos inovacijų partnerystę. Šios partnerystės tikslas – išbandyti naują ES mokslinių tyrimų ir inovacijų strategiją.

Pirmiausia ši partnerystė bus **grindžiama problemų sprendimu**, daugiausia dėmesio skiriant naudai visuomenei ir sparčiam susijusių sektorių ir rinkų modernizavimui. Tai reiškia, kad ši partnerystė neapsiribos vien tik technologiniu taikomų priemonių aspektu, kaip antai bendromis technologijų iniciatyvomis.

Antra, ji veiks **visoje mokslinių tyrimų ir inovacijų grandinėje**. ES, nacionaliniu ir regionų lygmeniu bus suburti visi susiję dalyviai, siekiant: i) didinti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros pastangas; ii) koordinuoti investicijas į parodomuosius ir bandomuosius projektus; iii) numatyti visus būtinus teisės aktus bei standartus ir juos skubos tvarka priimti; iv) telkti vadinamąją paklausą, visų pirma geriau koordinuojant viešuosius pirkimus, ir užtikrinti, kad visi laimėjimai greitai patektų į rinką. Inovacijos partnerystės tikslas bus visus minėtus tikslus parengti ir įgyvendinti vienu metu, užuot jų ėmusis atskirai (kaip tai daroma šiuo metu), ir taip sutaupyti laiko.

Trečia, vykdant šią partnerystę, bus **racionalizuotos, supaprastintos ir labiau suderintos dabartinės priemonės ir iniciatyvos**, be to, jos bus papildytos naujais būtiniais veiksmais. Tai turėtų padėti partneriams bendradarbiauti ir greičiau pasiekti geresnių rezultatų, palyginti su dabartiniais rezultatais. Todėl partnerystė bus grindžiama susijusiomis dabartinėmis priemonėmis bei veiksmais, kurie, jei bus pagrindo (pvz., dėl bendrų programų kūrimo, eksperimentinių rinkų, bendrų ikiprekybinių ir prekybinių viešųjų pirkimų programų, teisės aktų peržiūros), bus įtraukti į bendrą nuoseklią politikos programą. Svarbus lankstumas, nes šiuo atveju nebus vienos visiems tinkančios programos.

ii) Sėkmę lemiančios sąlygos

Partnerystė turėtų būti užmezgama tik tose srityse (ir būti susijusi tik su veikla), kuriose valstybės kišimasis yra aiškiai pateisinamas ir kuriose bendromis ES, nacionalinėmis, ir regioninėmis pastangomis MTTP srityje ir paklausos priemonėmis bus greičiau ir veiksmingiau pasiektas tikslas.

Partnerystės sėkmė priklausys nuo tinkamo pasirinkimo. Tam, kad būtų pasiekti partnerystės tikslai, būtina įgyvendinti visas šias tarpusavyje susijusias sąlygas:

- (1) Daugiau dėmesio skirti konkrečioms visuomenės problemoms, kurios būdingos visai ES, ir aiškiems bei įvertinamiems plataus užmojo tikslams, kurių rezultatas iki 2020 m. bus labai naudingas piliečiams bei visai visuomenei ir sritims, kuriose ES įmonės turi didelį naują rinkos potencialią.

- (2) Nustatyti tvirtus politinius ir suinteresuotųjų šalių įsipareigojimus. Įgyvendinant partnerystę reikės sutelkti visas svarbiausias suinteresuotąsias šalis, tam kad iki 2020 m. būtų pasiektas gerai nustatytas tikslas, grindžiamas tvirtais ilgalaikiais įsipareigojimais. Partnerystė sudarys sąlygas atviroms inovacijoms ir piliečių dalyvavimui, visų pirma teikiant premijas už mokslinius tyrimus. Partnerystės plėtojimą aktyviai skatinti ketina pati Komisija.
- (3) Nustatyti aiškia ES pridėtinę vertę. ES lygmens veiksmai dėl kritinės masės turėtų būti veiksmingesni ir turėti didelio masto poveikį (pvz., paprastinimas ir racionalizavimas, nedidelių viešųjų išteklių telkimas ir veiksmingesnis jų naudojimas, t. y. valstybių narių mokslinių tyrimų ir viešųjų pirkimų programų derinimas; kokybiškesni sprendimai, sąveika ir greitesnis panaudojimas).
- (4) Daugiau dėmesio skirti rezultatams, pasekmėms ir poveikiui. Partnerystės tikslas turėtų būti rezultatai, todėl ji neturėtų apimti visų problemos aspektų. Visuomenės problemos turėtų būti suskirstytos į mažesnių darbo grupių planus, o skirtingos suinteresuotųjų šalių grupės, kurių interesai sutampa, turėtų parengti savo pačių įgyvendinimo planus ir nustatyti, kas, kieno ir kada turi būti padaryta. Iš anksto turi būti aiškiai nustatyti tikslai, etapai ir tikėtini rezultatai.
- (5) Skirti tinkamą finansinę paramą. Svarbiausi inovacijų partnerystės tikslai yra užtikrinti kuo veiksmingesnį nedidelių finansinių išteklių naudojimą ir vengti brangiai kainuojančio veiklos dubliavimosi, tačiau, atsižvelgiant į problemos mastą, neabejotina, kad prireiks papildomos finansinės paramos. Tikimasi, kad prisidės visos suinteresuotosios šalys. Komisija stengsis panaudoti ES biudžetą, siekdama dar labiau padidinti bendrą finansavimo lygį. Pagal dabartines finansines perspektyvas skirs finansavimą pirmiesiems partnerystės projektams ir įvertins finansinius partnerystės poreikius rengdama pasiūlymus dėl kitų finansinių perspektyvų.

iii) Valdymo ir darbo metodai

Geriausios idėjos gali nepavykti dėl prasto jų įgyvendinimo arba nepakankamos stebėsenos. Tam, kad partnerystė būtų sėkminga, bus labai svarbu nustatyti veiksmingas, paprastas ir pakankamai lanksčias sistemas, kurios padėtų stebėti pažangą ir nukreipti ją tinkama linkme, spręsti skirtingų interesų klausimus ir dėl vėlavimų iškilusias problemas.

Valdymo priemonėmis turėtų būti išlaikyta aukšto lygio įsipareigojimų ir praktinio koordinavimo pusiausvyra ir aiškiai decentralizuota atsakomybė už valdymą, kad būtų užtikrinta reali specialistų ir kitų svarbiausių suinteresuotųjų šalių nuosavybė. Narystė turi būti grindžiama integruotu metodu, kad būtų tinkamai atstovaujama su skirtingais pasiūlos ir paklausos kontinuumo aspektais susijusioms suinteresuotosioms šalims. Tam, kad būtų atsižvelgta į šių skirtingų suinteresuotųjų šalių svarbą, kiekvienam partnerystės projektui turėtų vadovauti atstovų valdančioji taryba, kurią sudarytų tam tikras skaičius valstybių narių aukšto lygio (ministerijų) atstovų, parlamento narių, pramonės lyderių, mokslo darbuotojų ir kitų svarbiausių suinteresuotųjų šalių, kurie turėtų prisiimti didelę atsakomybę įgyvendinti partnerystės tikslus. Tarybai turėtų padėti darbo grupės, kurias sudarys privatus ir viešojo sektoriaus ekspertai, specialistai ir naudotojai, kurie nustatys ir įgyvendins darbo grupių planus. Tarybai vadovaus vienas ar daugiau Komisijos narių ir jai padės Komisijos paskirtas sekretoriatas. Jos pirmas uždavinys bus parengti daugiametį strateginį darbo planą, kuriame būtų numatyti konkretūs tikslai, paskirstyta atsakomybė ir nustatyti pažangos stebėsenos etapai. ES lygmeniu Komisija bendradarbiaus su Taryba ir Parlamentu, kad užtikrintų tvirtą

politinę paramą, susijusią su partnerystės tikslais ir sritimi, ir pagreintų būtinų teisės aktų priėmimą.

iv) Europos inovacijų partnerystės rėmimas

Siekdama strategijos „Europa 2020“ tikslo – pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo, Komisija ketina kurti inovacijų partnerystės projektus kitose svarbiausiose srityse, kad būtų sprendžiamos pagrindinės visuomenės problemos, susijusios su energetiniu saugumu, transportu, klimato kaita ir efektyviu išteklių naudojimu, sveikata ir senėjimu, ekologiškais gamybos metodais ir žemėtvarka.

Pavyzdžiui, partnerystės projektus galima kurti, siekiant:

- spręsti pagrindines klimato kaitos ir energetikos problemas, susijusias su miestais (kuriuose suvartojama apie 80 proc. visos ES energijos ir išmetamas beveik toks pat kiekis šiltnamio efektą sukeliančių dujų): sukurti svarbiausių suinteresuotųjų šalių atstovų platformą ir skatinti naudoti turimas ir būsimas IRT, siekiant paspartinti pažangiųjų elektros energijos tinklų ir naujų atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo sistemų diegimą, pažangesnių bei švaresnių transporto priemonių miestuose naudojimą ir didinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą;
- gerinti vandens kokybę ir efektyviau naudoti vandenį;
- užtikrinti patikimą neenergetinių žaliavų tiekimo grandinę, veiksmingą bei darnų valdymą ir naudojimą visuose vertės grandinės etapuose;
- mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, veiksmingiau kontroliuojant transporto priemonių išmetamą teršalų kiekį ne tik miestuose, bet ir kitur, visų pirma sąveikiomis ir pažangiomis visų rūšių transporto valdymo sistemomis, siekiant pažangos logistikos srityje ir skatinant elgesio pokyčius;
- skatinti ES konkurencingumą skaitmeninės visuomenės srityje, užtikrinant greitesnę prieigą prie informacijos ir naujus patikimus komunikacijos, sąsajų ir dalijimosi žiniomis būdus, visų pirma susijusius su ateities internetu;
- gerinti produktyviu būdu išteklius tausojančiomis ir į aplinką mažai teršalų išmetančiomis technologijomis pagamintų produktų tiekimą, taikant geresnius žemės ūkio ir maisto perdirbimo metodus;
- gerinti senėjančios visuomenės gyvenimo kokybę, pvz., priimant naujus novatoriškus sprendimus, atliekant su amžiumi susijusių ligų klinikinius tyrimus bei diagnostiką ir šias ligas gydant, taikant naujus novatoriškus IRT grindžiamus sprendimus, kuriant ir pristatant konkrečiai senyvo amžiaus žmonėms pritaikytus naujus produktus, prietaisus ir paslaugas.

Pradėti vykdyti parengiamieji darbai dėl konkrečių partnerystės projektų aktyvaus ir sveiko senėjimo, efektyvaus vandens naudojimo, neenergetinių žaliavų, pažangaus judumo ir pažangių, tinkamų gyventi miestų, kurie susiję su efektyviu energijos vartojimu, netaršiu transportu ir sparčiuoju internetu, klausimais (žr. III priedą).

Tačiau inovacijų partnerystė yra nauja idėja, kurią Komisija pirmiausia ketina išbandyti pasinaudodama bandomuoju partnerystės projektu prieš kurdama kitus partnerystės projektus.

Šis bandomasis projektas turėtų padėti patikrinti pridėtinę idėjos vertę, įvertinti svarbiausių suinteresuotųjų šalių susidomėjimą ir įsipareigojimą, suprasti, kaip geriausiai parengti darbo grupių planus ir užtikrinti veiksmingą valdymą.

Atsižvelgdama į svarbą visuomenei, pasirengimo lygį ir partnerystės idėjos tipiskumą, Komisija siūlo pradėti bandomąjį projektą, susijusį su aktyviu ir sveiku senėjimu. Šio projekto tikslas turėtų būti iki 2020 m. suteikti piliečiams galimybę ilgiau gyventi nepriklausomai ir išlikti sveikiems (vidutinį sveiko gyvenimo metų skaičių norima padidinti dvejais metais) ir, siekiant šio tikslo, gerinti socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros sistemų tvarumą ir veiksmingumą, kurti novatoriškų produktų ir paslaugų ES ir pasaulinę rinką bei teikti naujų galimybių ES verslui. Daugiau informacijos apie bandomąjį projektą, susijusį su aktyviu ir sveiku senėjimu, pateikta III priede.

2011 m. bus partnerystės metodo bandomasis laikotarpis. Iki 2010 m. pabaigos Komisija nustatys būsimų partnerystės projektų išsamius kriterijus ir griežtą bei skaidrų atrankos procesą. Šie kriterijai ir atrankos procesas bus taikomi nuo 2011 m. sausio mėn. Remdamasi šiuo atrankos procesu bei šių kriterijų taikymu ir patvirtinusi pasirengimą partnerystei tokiose srityse, kaip energetika, „pažangieji miestai“, nenutrūkstamas žaliavų tiekimas, efektyvus vandens naudojimas, pažangus judumas ir produktyvus bei darnus žemės ūkis, 2011 m. (vasario mėn. ir vėliau) Komisija pateiks kitoms institucijoms kriterijus atitikusius partnerystės pasiūlymus, įgyvendindama strategiją „Europa 2020“ ir siekdama sukurti mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių ir efektyviai energiją naudojančių technologijų ekonomiką, grindžiamą tvirta pramonine baze.

2011 m. birželio mėn. Komisija pateiks komunikatą, kuriame bus oficialiai pristatyti partnerystės pasiūlymai ir išsamiai išdėstytos valdymo, finansavimo ir įgyvendinimo priemonės. Bandomojo laikotarpio pabaigoje, t. y. iki 2011 m. pabaigos, Komisija peržiūrės ir įvertins partnerystės metodo veiksmingumą ir nuspręs, ar jį ketina taikyti toliau ir, jei taip, tai kaip tą ketina daryti, visų pirma atsižvelgdama į paramos pagal būsimą mokslinių tyrimų bendrąją programą galimybes.

Su Inovacijų sąjunga susiję įsipareigojimai

29. Taryba, Parlamentas, valstybės narės, įmonės ir kitos suinteresuotosios šalys raginamos remti inovacijų partnerystės idėją ir nurodyti konkrečius įsipareigojimus, kuriuos jos prisiims siekdamos įgyvendinti šią idėją. Komisija ragina visas svarbiausias suinteresuotąsias šalis įsipareigoti telkti jėgas ir išteklius, kad būtų įgyvendinti partnerystės tikslai.

Komisija norėtų, kad jai būtų pateikta nuomonių ir idėjų dėl svarstytinų būsimos partnerystės sričių ir kitų galimų sričių, kuriose galima pasiekti gerų rezultatų.

Pirmiausiai Komisija rengsis iki 2011 m. pradžios pradėti įgyvendinti bandomąją partnerystę aktyvaus ir sveiko senėjimo klausimu. Atsižvelgdama į Parlamento ir Tarybos nuomonę bei kitų suinteresuotųjų šalių pastabas, 2011 m. ji pateiks pasiūlymų dėl kitų partnerystės projektų.

6. POLITIKOS POVEIKIO DIDINIMAS KITOSE ŠALYSE

Konkurencija dėl žinių ir rinkų vis labiau tampa pasaulinio masto. Privataus sektoriaus sprendimai, kur investuoti į MTTP ir inovacijas, priimamai pasauliniu mastu. Šioje pasaulinėje konkurencinėje kovoje Europa vis labiau praranda savo poziciją. Aprašytais iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ veiksmais siekiama pakeisti šią tendenciją ir padaryti Europą patrauklesne įmonėms ir investuotojams.

Europos sėkmė galiausiai priklauso nuo jos gebėjimo sustabdyti kelis dešimtmečius trunkantį atitinkamą „protų nutekėjimą“ ir atverti sienas geriausiems talentingiems žmonėms. Europos universitetai ir mokslinių tyrimų institucijos kasmet suteikia tūkstančius fizinių mokslų ir inžinerijos diplomų užsienio piliečiams. Pasinaudojant mokslininko vizos paketo²⁷ ir mėlynosios kortelės sistemos galimybėmis, šiems žmonėms reikėtų suteikti galimybę tam tikrą laikotarpį likti Europoje. Be būtino teisės suteikimo dirbti, šiuos žmones reikia įtikinti, kad Europos universitetai, mokslinių tyrimų centrai ir inovacijų klasteriai yra pasaulinio lygio kompetencijos centrai, o gyvenimo ir darbo sąlygos yra patrauklios.

Tam, kad Europa sėkmingai konkuruotų šioje pasaulinėje kovoje dėl kompetencijos, būtina toliau stiprinti bendradarbiavimą mokslo ir technologijų srityje. ES mokslinių tyrimų programos jau yra vienos atviriausių pasaulyje. Europos rinkos taip pat yra atviriausias pasaulyje – investuotojams sudarytos galimybės patekti į 500 mln. vartotojų turinčią integruotą ir konkurencingą vidaus rinką, pagrįstą aiškiais, numatomomis ir nešališkais taisyklėmis.

Bendradarbiaujant mokslo ir technologijų srityje, atviros turėtų būti ne tik mūsų bet ir trečiųjų šalių rinkos. Tarptautinis bendradarbiavimas turi būti vykdomas taikant integruotą metodą, kad bendrų MTTP projektų rezultatai lengviau patektų į rinką. Tai reiškia, kad laikantis tarptautinių reikalavimų visų pirma reikia užtikrinti lygiavertę intelektinės nuosavybės teisių apsaugą ir suteikti galimybę laisvai naudotis tarpusavyje susijusiais standartais ir šalinti kitas nefizines prekybos kliūtis.

Tam, kad pasauliniu lygmeniu mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje būtų užtikrintos tokios vienodos sąlygos, Europa turi veikti vieningai. Atrodo, kad šiuo metu valstybės narės, regionai ir netgi vietos valdžios institucijos konkuruoja vienos su kitomis (atskiros bendradarbiavimo mokslo srityje sutartys, veikla ir įstaigos kitose šalyse), o tai reiškia pastangų švaistymą ir susiskaidymą. Be to, tai silpnina Europos įtaką derantis su svarbiausiais partneriais visame pasaulyje dėl vienodų sąlygų. Neseniai pasiekta pažangos nustatant Europos tarptautinio bendradarbiavimo mokslo bei technologijų sistemą ir kuriant tarptautinio bendradarbiavimo strateginį forumą, tačiau ta pažanga turėtų būti spartesnė.

Galiausiai, dauguma (jei ne visos) visuomenės problemų, kurioms Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų veikloje turi būti skiriama daugiausia dėmesio, yra taip pat pasaulinės. Todėl sprendžiant šias problemas reikia sutelkti viso pasaulio pastangas.²⁸ Visų pirma reikalingos didelės investicijos į svarbiausias mokslinių tyrimų infrastruktūras, o jos įmanomos tik bendradarbiaujant pasauliniu mastu.

Su Inovacijų sąjunga susiję įsipareigojimai

²⁷ 2005 m. lapkričio 3 d. Tarybos direktyva 2005/71/EB, OL L 289/15 (įskaitant EB rekomendaciją dėl trumpalaikių vizų išdavimo mokslo darbuotojams).

²⁸ Šiuo atžvilgiu svarbus yra ES vystymosi politikos vaidmuo.

- 30.** Iki 2012 m. Europos Sąjunga ir valstybės narės turėtų parengti integruotas politines priemones, kuriomis **būtų užtikrinama, kad geriausi dėstytojai, mokslo darbuotojai ir inovacijų kūrėjai gyventų ir dirbtų Europoje, ir pritraukiama į Europą tam pakankamai labai kvalifikuotų trečiųjų šalių piliečių.**
- 31.** **Europos Sąjunga ir valstybės narės bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis mokslo srityje turėtų laikyti visiems aktualiu klausimu ir laikytis bendros strategijos. Taip būtų lengviau pasauliniu lygmeniu spręsti visuomenės problemas ir nustatyti vienodas sąlygas** (šalinant patekimo į rinką kliūtis, lengvinant standartizavimą, intelektinės nuosavybės teisių apsaugą, galimybes dalyvauti viešuosiuose pirkimuose ir pan.). 2012 m., be Mokslinių tyrimų erdvės sistemos, Komisija, remdamasi tarptautinio bendradarbiavimo strateginio forumo veikla, pasiūlys bendrus ES ir valstybių narių prioritetus mokslo ir technologijų srityje, kuriais būtų grindžiama bendra pozicija ar bendros iniciatyvos trečiųjų šalių atžvilgiu. Be to, ES ir valstybės narės turėtų būti vieningos sudarydamos susitarimus mokslo ir technologijų srityje ir vykdydamos veiklą su trečiosiomis šalimis. Bus nagrinėjama galimybė sudaryti bendruosius ES bei valstybių narių ir trečiųjų šalių susitarimus.
- 32.** Europos Sąjunga turėtų glaudžiau bendradarbiauti diegiant pasaulines mokslinių tyrimų infrastruktūras. Iki 2012 m. **su prekybos partneriais turėtų būti susitarta dėl mokslinių tyrimų infrastruktūrų, įskaitant IRT, kūrimo. Atsižvelgiant į sąnaudas, kompleksiskumą ir (arba) sąveikos reikalavimus, šios infrastruktūros gali būti kuriamos tik pasauliniu mastu.**

7. VEIKSMŲ ĮGYVENDINIMAS

Siekiant ES paversti tikra Inovacijų sąjunga, būtinos daugelį metų trunkančios visų lygmenų (ES, nacionalinio, regionų) ilgalaikės pastangos, glaudus bendradarbiavimas ir veiksmingas įgyvendinimas. Todėl būtina aiškiai nustatyti kiekvieno Inovacijų sąjungos dalyvio vaidmenį bei atsakomybę ir įdiegti tvirtos stebėsenos sistemas, siekiant išvengti nukrypimų.

7.1. Mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų reforma

Skatinant įmonių ir piliečių gebėjimą ir norą investuoti svarbūs ES lygmens veiksmai, tačiau dar svarbesnė nacionalinių mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų kokybė ir jų tarpusavio sąveika, taip pat sąveika ES lygmeniu. Būtinos nacionalinės ir regioninės politikos esminės reformos.

Siekdama padėti valstybėms narėms šias reformas rengti labai riboto biudžeto laikotarpiu, Komisija surinko įrodymų ir nustatė, kokie politiniai ypatumai būdingi gerai veikiančioms sistemoms. Jie pateikti I priede. Į daugumą šių ypatumų buvo atsižvelgta nustatant šiame komunikate pasiūlytus politinius išsipareigojimus. Valstybės narės raginamos remtis nustatytais politiniais ypatumais, kai vertins savo mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemas ir kai vėliau pagal strategiją „Europa 2020“ priimamose nacionalinių reformų programose, kurios turi būti parengtos iki 2011 m. balandžio mėn., nustatys svarbiausias reformas. Šie politikos ypatumai taip pat gali būti aktualūs esančioms ir potencialioms šalims kandidatėms.

Komisija nustatytais politikos ypatumais naudosis tolesnei valstybių narių dalijimosi gerąją patirtimi veiklai skatinti ir politikos atskaitomybės priemonėms gerinti (pvz., „Trendchart“ ir

ERA-WATCH). Ji taip pat pasirengusi remti konkrečias šalių peržiūras, kurias atliekant dalyvauja tarptautiniai ekspertai. Visų pirma Komisija sieks užmegzti naujus strateginius ryšius su EBPO.

Komisija mano, kad (Konkurencijos) Taryba galėtų imtis naujo vaidmens ir stebėti valstybių narių pažangą su inovacijomis susijusių reformų srityje, taikant bendrą ekonominį koordinavimą pagal strategiją „Europa 2020“ („Europos semestras“).

33. Valstybės narės raginamos remiantis I priede nustatytais politikos ypatumais vertinti savo nacionalines reformų programas ir nustatyti svarbiausias problemas ir reformas. Komisija šį procesą remis užtikrindama dalijimąsi gerąja patirtimi bei tarpusavio vertinimą ir kaupdama duomenis. Komisija minėtus ypatumus taikys savo pačios mokslinių tyrimų ir inovacijų iniciatyvoms. Pažanga bus stebima taikant integruotą ekonominį koordinavimą („Europos semestru“).

7.2. Pažangos vertinimas

Su Inovacijų sąjunga susijusi pažanga turėtų būti vertinama Europos Vadovų Tarybos lygmeniu remiantis dviem pagrindiniais rodikliais: investicijų į MTTP rodikliu ir naujų inovacijų rodikliu, kaip reikalauja Europos Vadovų Taryba.²⁹

Tam, kad Komisijai būtų lengviau įgyvendinti Europos Vadovų Tarybos reikalavimą, buvo įsteigta aukšto lygio geriausių verslo inovacijų kūrėjų ir ekonomistų komisija, kuri padės nustatyti galimus rodiklius, kurie geriausiai parodytų MTTP ir inovacijų intensyvumą ir nesidubliuotų su 3 proc. investicijų į MTTP rodikliu, pagal kurį daugiausia dėmesio skiriama pasekmėms ir rezultatams ir kuriuo užtikrinamas palyginamumas tarptautiniu mastu.

Ši inovacijų kūrėjų ir ekonomistų komisija padarė išvadą³⁰, kad reikia nedelsiant gerinti galimybes gauti informacijos ir rodiklių, kuriais remiantis būtų galima atlikti kiekybinį ir kokybinį su inovacijomis (technologinėmis inovacijomis ir kitų rūšių inovacijomis, pvz., viešojo sektoriaus inovacijomis) susijusios veiklos vertinimą, įvairovę ir kokybę. Ji nagrinėjo dvi galimybes: trijų lengvai prieinamų rodiklių (grindžiamų patentų paraiškomis, vidutinių ir pažangiųjų technologijų produktų prisidėjimu prie prekybos pusiausvyros ir užimtumu daug žinių reikalaujančios veiklos sektoriuje) sąrašą ir vienintelį rodiklį (rodantį sėkmingą įmonių novatoriškos veiklos plėtojimą ir dinamiškumą). Nors duomenų apie verslo demografiją iš esmės galima gauti, tokio rodiklio, kuriuo būtų galima vertinti sparčiai augančių, novatoriškų įmonių dalį ekonomikoje, sukūrimui reikia daugiau pastangų ir tai galėtų užtrukti dvejus metus.

Išnagrinėjusi inovacijų kūrėjų ir ekonomistų komisijos išvadas, Komisija nusprendė pasiūlyti vienintelį rodiklį, kuris grindžiamas sparčiai augančiomis novatoriškomis įmonėmis ir geriausiai atitinka Europos Vadovų Tarybos reikalavimą, nors jam parengti prireiks beveik dvejų metų. Šis rodiklis yra tinkama priemonė ekonomikos dinamiškumui vertinti; jis parodo, kokioje ekonomikos srityje galima tikėtis augimo ir naujų darbo vietų. Orientuotas į rezultatus jis atspindi pagrindinių sąlygų, kurioms poveikį tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu gali daryti politikos formuotojai, poveikį inovacijoms. Šiuo rodikliu daugiausia dėmesio skiriama svarbiausiai spragai, kurią ES turi pašalinti, jei nori pasivyti pasaulio inovacijų lyderius.

²⁹ 2010 m. kovo 25–26 d. Europos Vadovų Tarybos išvados (EUCO 7/10).

³⁰ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/geoghegan-quinn/hlp/index_en.htm.

Komisija taip pat įsitikinusi, kad visapusiškai pažangos stebėsenai būtina daugiau rodiklių, nes inovacijos yra daugiaaspektis reiškinys. Todėl, remdamasi Europos inovacijų suvestine, ji sukūrė mokslinių tyrimų ir Inovacijų sąjungos suvestinę, skirtą ES ir valstybių narių veiklos lyginamajam vertinimui atlikti pagal išsamius rodiklius, įskaitant tuos, kuriuos nustatė aukšto lygio inovacijų kūrėjų ir ekonomistų komisija. Rodiklių sąrašas pateiktas II priede. Jiems naudojami geriausi statistikos šaltiniai, tačiau reikia toliau dirbti ir sukurti rodiklius, susijusius su tokiais aspektais, kaip ne technologinės inovacijos, pramoninis dizainas, paslaugų inovacijos ir regioninio lygmens veikla.

34. Komisija siūlo imtis veiksmų, būtinų naujam rodikliui, kuriuo vertinama sparčiai augančioms įmonėms tenkanti ekonomikos dalis, sukurti. Tam bus būtinas visapusiškas valstybių narių ir tarptautinių partnerių bendradarbiavimas. Laikydamosi šių įsipareigojimų, Komisija pateiks būtinus pasiūlymus ir imsias neatidėliotinių veiksmų šiam rodikliui sukurti per kitus dvejus metus, jei reikia, bendradarbiaujant su EBPO, kad jis ilgainiui taptų nauju pagrindiniu rodikliu, kuriuo atsižvelgiant į strategiją „Europa 2020“ bus galima palyginti ES veiklą su pagrindinių prekybos partnerių veikla.

- **Komisija nedelsdama pradės stebėti bendrą inovacijų veiklos pažangą naudodamasi mokslinių tyrimų ir Inovacijų sąjungos suvestine (žr. II priedą).**

7.3. Inicijatyvos „Inovacijų sąjunga“ įgyvendinimas – visų įsipareigojimas

Inicijatyvos „Inovacijų sąjunga“ sėkmė priklausys nuo bendrų ES institucijų ir kitų suinteresuotųjų šalių pastangų.

Europos Vadovų Taryba, atsižvelgdama į strategiją „Europa 2020“, turėtų patarti ir suteikti politinį postūmį.

Tarybai turėtų tekti pagrindinis vaidmuo priimant priemones, būtinas pagrindinėms ES sąlygoms gerinti. Pradėjus įgyvendinti Europos inovacijų partnerystės projektus, ji turėtų užtikrinti, kad būtų sąlygos jiems įgyvendinti. Komisija siūlo, kad Taryba kartą per pusmetį susitiktų kaip „Inovacijų taryba“, kurią sudarytų atitinkami ministrai, kad įvertintų pažangą ir nustatytų sritis, kuriose gali reikėti naujų paskatų.

Europos Parlamentas raginamas teikti pirmenybę su Inovacijų sąjunga susijusiems pasiūlymams ir iniciatyvoms, įskaitant Europos inovacijų partnerystės projektų nustatymą ir sėkmę. Komisija norėtų, kad Parlamentas kasmet surengtų išsamius politinius debatus su nacionalinių parlamentų ir suinteresuotųjų šalių atstovais pažangos klausimu, kad būtų nustatytos pagrindinės išvados, o Inovacijų sąjunga būtų svarbiausias politinės darbotvarkės klausimas.

Europos Komisija parengs iniciatyvoje „Inovacijų sąjunga“ išdėstytas iniciatyvas. Ji padės valstybėms narėms įgyvendinti jų sistemų reformas ir skatins visais lygmenimis dalytis gerąja patirtimi. Komisija praplės Europos mokslinių tyrimų erdvės tarybos kompetencijos sritį ir į šią tarybą įtrauks žinomus įmonių ir finansų įstaigų vadovus ir jaunos mokslo darbuotojus bei inovacijų kūrėjus, kad jie atliktų tęstinį iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ vertinimą, reikštų nuomonę apie naujas tendencijas ir rekomendacijas dėl prioritetų bei veiksmų. Komisija reguliariai stebės pažangą ir kasmet teiks pasiektos pažangos ataskaitą. Prireikus, ji naudosis išimtinėmis teisėmis pagal Sutartį tam, kad konkrečioms valstybėms narėms pateiktų šios srities rekomendacijas, siekdama joms padėti atlikti reformas.

Valstybės narės (ir jų regionai) turėtų užtikrinti, kad būtų nustatytos būtinos valdymo struktūros ten, kur jų dar nėra. Jos turėtų atlikti išsamų savęs vertinimą ir ieškoti būdų, kaip reformuoti savo sistemas, kad būtų skatinama kompetencija, glaudesnis bendradarbiavimas ir siekiama pažangiosios specializacijos iš ES perspektyvos. Jos turėtų peržiūrėti savo veiklos programas, kurios bendrai finansuojamos struktūrinių fondų lėšomis, remdamosi pagal strategiją „Europa 2020“ nustatytais kriterijais ir stengtis skirti papildomų lėšų moksliniams tyrimams ir inovacijoms. Nacionalinėse reformų programose, kurios turi būti parengtos iki 2011 m. balandžio mėn., turėtų būti nustatyta, kokių ir kada konkrečių veiksmų jos imsis, ir pagrįstos su jais susijusios išlaidos, jei tokių bus. Naujasis Mokslinių tyrimų srities komitetas turėtų prisiimti atsakomybę skatinti valstybių narių pažangą įgyvendinant iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ ir užtikrinti būtiną pramonės ministerijų dalyvavimą bei bendradarbiavimą su Įmonių politikos grupe.

Suinteresuotosios šalys (įmonės, vietos valdžios institucijos, socialiniai partneriai, fondai, NVO) raginamos remti iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Regionų komitetas raginami bendradarbiauti su organizacijomis ir įstaigomis, kurioms jie atstovauja, kad sutelktų paramą, skatintų iniciatyvas ir padėtų skleisti gerą patirtį.

Komisija sudarys palankias sąlygas debatams ir dalijimuisi idėjomis bei gerą patirtimi sukurdamą internetinį forumą ir socialinį tinklą, grindžiamą Inovacijų sąjunga.

Siekdama toliau skatinti šiuos mainus ir inovacijomis grindžiamą mąstyseną, Komisija, be siūlomų Europos Parlamento debatų, surengs kasmetinį Inovacijų suvažiavimą, kuriame bus aptariama Inovacijų sąjungos padėtis. Šiame suvažiavime turėtų dalyvauti ministrai, Europos Parlamento nariai, įmonių vadovai, universitetų ir mokslinių tyrimų centrų vadovai, bankininkai ir rizikos kapitalo investuotojai, aukščiausio lygio mokslo darbuotojai, inovacijų kūrėjai ir, aišku, Europos piliečiai.

I PRIEDAS Savęs vertinimo priemonė:
Gerai veikiančių nacionalinių ir regioninių mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų ypatumai

1. **Mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas laikomas svarbiausia politine priemone stiprinant konkurencingumą, kuriant darbo vietas, sprendžiant pagrindines visuomenės problemas ir gerinant gyvenimo kokybę; taip jis pristatomas ir visuomenei.**
 - Viešieji veiksmai visose susijusiose politikos srityse (įskaitant švietimą ir įgūdžių gerinimą, produktų ir paslaugų rinkas, finansines rinkas, darbo rinkas, verslumą ir verslo aplinką, pramonės politiką, sanglaudą ir (arba) teritorinį planavimą, infrastruktūrą ir (arba) IRT, mokesčius) ir visais lygmenimis rengiami ir įgyvendinami pagal strateginę, nuoseklią ir integruotą sistemą, kuria siekiama skatinti inovacijas ir stiprinti žinių bazę bei fundamentinius mokslinius tyrimus.
 - Politinės priemonės ir finansavimas dažniausiai skiriami šiems konkreitiems prioritetams – spręsti pagrindines visuomenės problemas (efektyvus išteklių naudojimas, klimato kaita, sveikata, visuomenės senėjimas) ir siekti konkurencinio pranašumo sprendžiant minėtas problemas naujais būdais.
2. **Mokslinių tyrimų ir inovacijų srities politikos kūrimas ir įgyvendinimas vykdomi aukščiausiu politiniu lygmeniu ir yra grindžiami daugiamete strategija. Politinėmis priemonėmis siekiama ES mastu išnaudoti dabartinius nacionalinius ir (arba) regioninius pranašumus („pažangioji specializacija“).**
 - Veiksminga ir tvirta centrinės valdžios struktūra, kuriai paprastai vadovauja aukščiausio rango politikai, nustato daugiametes bendras politikos kryptis ir užtikrina darnų bei tinkamai koordinuojamą įgyvendinimą. Ši struktūra grindžiama visų susijusių suinteresuotųjų šalių, kaip antai pramonės įmonių, regionų ir vietos valdžios institucijų, parlamentų ir piliečių, tinklais, taip plėtojant inovacijų kultūrą ir kuriant mokslininkų bei visuomenės tarpusavio pasitikėjimą.
 - Daugiametėje strategijoje pateikti tam tikri prioritetai, nustatyti atlikus tarptautinę nacionalinių ir regioninių pranašumų, trūkumų, galimybių ir rinkų vystymosi analizę („pažangioji specializacija“), ir pateikiama numatoma politikos ir biudžeto sistema. Strategijoje tinkamai atspindėti ES prioritetai, vengiama nereikalingo pastangų dubliavimo ir susiskaidymo ir siekiama išnaudoti bendrų programų kūrimo, tarpvalstybinio bendradarbiavimo galimybes ir ES priemonių svėrto poveikį. Dvišalis bendradarbiavimas su ne ES šalimis grindžiamas aiškia strategija ir, jei įmanoma, koordinuojamas su kitomis ES valstybėmis narėmis.
 - Nustatyta veiksminga stebėsenos ir peržiūros sistema, pagal kurią visapusiškai išnaudojami rezultatų rodikliai, tarptautiniai lyginamieji standartai ir *ex post* vertinimo priemonės.
3. **Inovacijų politika įgyvendinama plačiu mastu, ne tik technologinių mokslinių tyrimų ir jų taikymo srityje.**

- Aktyviai skatinama plati inovacijų koncepcija, į kurią įtraukiamos su paslaugomis, procesų gerinimu ir pokyčiais organizacijose, verslo modeliais, rinkodara, prekės ženklo kūrimu ir pramoniniu dizainu susijusios inovacijos, *inter alia*, per labiau tarpdalykinį darbą, įtraukiant naudotojų ar vartotojų grupes kaip svarbias vadinamųjų atvirųjų inovacijų proceso dalyves.
- Remiant bendrosios rinkos įsisavinimo gebėjimus ir juos didinant, nuosekliai plėtojama pasiūla ir paklausa.

4. Viešosios investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas yra pakankamos ir patikimos; visų pirma skatinamos privačios investicijos

- Pripažįstama, kad plėtojant kokybišką žinių infrastruktūrą viešasis finansavimas yra labai svarbus. Be to, tai paskata išlaikyti švietimo ir mokslinių tyrimų kokybę, įskaitant sąlygų naudotis pasaulinio lygio mokslinių tyrimų infrastruktūra sudarymą, regionų pajėgumų mokslo ir technologijų srityje stiprinimą ir inovacijų veiklos palaikymą visų pirma ekonomikos nuosmukio laikotarpiais. Todėl, kad būtų užtikrintas nuspėjamumas ir ilgalaikis poveikis, viešosioms investicijoms į švietimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas teikiama pirmenybė, jos finansuojamos pagal daugiamečius planus ir, prireikus, naudojantis struktūrinių fondų lėšomis.
- Viešuoju finansavimu siekiama skatinti didesnes privačiojo sektoriaus investicijas. Nagrinėjami ir priimami novatoriški finansavimo sprendimai (pvz., viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė) ir galimybė taikyti mokesčių paskatas. Siekiant atsižvelgti į besikeičiančias sąlygas ir užtikrinti didžiausią investicijų grąžą, vykdomos reformos.

5. Kompetencija svarbiausias mokslinių tyrimų ir švietimo politikos kriterijus

- Moksliniai tyrimai vis dažniau finansuojami konkurso tvarka, o institucijų ir konkrečių projektų mokslinių tyrimų finansavimo pusiausvyra aiškiai pagrįsta. Institucijos vertinamos pagal tarptautiniu mastu pripažintus kriterijus, o projektai atrenkami pagal jų kokybę ir tikėtinus rezultatus, atlikus išorės peržiūrą. Mokslo darbuotojų finansavimas gali būti naudojamas įvairiose šalyse ir institucijose. Valstybės finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatai yra saugomi ir skelbiami taip, kad būtų skatinama jais naudotis.
- Aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų institucijos yra pakankamai savarankiškos, kad galėtų planuoti savo veiklą švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse, taikyti įdarbinimo rengiant viešą konkursą tvarką ir naudotis alternatyviais finansavimo šaltiniais, kaip antai filantropija.
- Teisinės, finansinės ir socialinės mokslo darbuotojo karjeros, įskaitant doktorantūros studijas, sąlygos tiek vyrams, tiek moterims yra pakankamai patrauklios, palyginti su tarptautiniais standartais, visų pirma tais, kurie taikomi JAV. Mokslo darbuotojams sudaromos palankios asmeninio gyvenimo bei darbo derinimo ir profesinio tobulėjimo bei mokymosi sąlygos. Siekiant pritraukti talentingiausių pasaulio žmonių, taikomos įvairios paskatos.

6. Švietimo ir mokymo sistemos padeda išugdyti tinkamus įgūdžius

- Taikomos įvairios politinės priemonės ir paskatos siekiant užtikrinti, kad vidutinės ir ilgesnės trukmės laikotarpiu fizinių mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos bakalauro ir magistrantūros studijas baigtų pakankamai žmonių ir kad būtų ugdomi reikiami gyventojų įgūdžiai (pavyzdžiui, per stiprias profesinio mokymo sistemas).
- Švietimo ir mokymo programomis siekiama suteikti žmonės galimybių mokytis ir ugdyti svarbiausius universaluosius gebėjimus, kaip antai kritinio mąstymo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, komandinio darbo, kitų kultūrų pažinimo ir bendravimo įgūdžius. Itin daug dėmesio skiriama su inovacijomis susijusių įgūdžių stokos problemai. Į mokymo programas vis dažniau įtraukiami verslumo ugdymas ir susijęs mokymas. Todėl aktyviai skatinama formaliojo švietimo ir kitų sektorių partnerystė.

7. Aktyviai skatinama aukštojo mokslo institucijų, mokslinių tyrimų centrų ir įmonių partnerystė regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis

- Jei įmanoma, mokslinių tyrimų pastangos papildomos novatoriškų idėjų praktinio įgyvendinimo rėmimo priemonėmis. Siekiant skatinti bendradarbiavimą bei dalijimąsi žiniomis ir sudaryti palankias verslo sąlygas MVĮ, taikomos įvairios politinės ir kitokios priemonės, kaip antai suburiami inovacijų ir (arba) žinių klasteriai, kuriamos žinių perdavimo platformos ir čekių sistemos.
- Mokslo darbuotojai ir inovacijų kūrėjai gali laisvai judėti tarp viešųjų ir privačių institucijų. Taikomos aiškios intelektinės nuosavybės teisių, informacijos sklaidos ir rėmimo taisyklės – taip siekiama palengvinti žinių perdavimą, užtikrinti, kad universitetai teiktų daugiau naudos, ir pritraukti (rizikos) kapitalą bei neformalius investuotojus („verslo angelus“).
- Kliūčių kurti ir plėtoti tarptautinę partnerystę ar bendradarbiavimo komandas nėra.

8. Pagrindinės sąlygos, kuriomis skatinamos įmonių investicijos į MTTP, verslumą ir inovacijas

- Politinės priemonės, kuriomis siekiama skatinti inovacijas bei verslumą ir gerinti verslo aplinkos kokybę, yra glaudžiai susijusios.
- Sudarytos palankios sąlygos skatinti augančią ir tvirtą rizikos kapitalo rinką; visų pirma tai pasakytina apie ankstyvuosius investavimo etapus.
- Įmonių steigimo ir valdymo taisyklės atitinka Europos smulkiojo verslo aktą³¹, yra paprastos ir parengtos atsižvelgiant į MVĮ pageidavimus. Teisinė sistema yra skaidri ir šiuolaikiška. Taisyklių laikomasi tinkamai. Rinkos yra dinamiškos ir konkurencingos. Skatinama rizikuoti. Nemokumo reglamentais remiamas finansinis įmonių reorganizavimas. Verslininkai, kurių pradėtas verslas žlugo, nėra diskriminuojami.

³¹ Komunikatas „Visų pirma galvokime apie mažuosius“, Europos iniciatyva „Smulkiojo verslo aktas“, COM (2008) 374.

- Taikoma veiksminga, prieinama ir efektyvi intelektinės nuosavybės apsaugos sistema, kuria skatinamos inovacijos ir investicijos. Taikant veiksmingą standartų nustatymo sistemą, novatoriškų produktų ir paslaugų rinka yra nuolat atnaujinama.

9. Valstybės parama įmonėse atliekamiems moksliniams tyrimams ir kuriamoms inovacijoms yra nesudėtinga, lengvai gaunama ir kokybiška

- Veikia keletas ES lygmens paramą atitinkančių tikslinės, aiškiai diferencijuotos ir lengvai gaunamos paramos sistemų, kuriomis siekiama šalinti nustatytus aiškius rinkos trūkumus finansuojant inovacijas privačiojo sektoriaus lėšomis.
- Finansinė parama teikiama atsižvelgiant į bendrovių, visų pirma MVĮ, reikmes. Daugiausia dėmesio skiriama rezultatams, o ne indėliui ar kontrolei. Siekiama, kad biurokratizmo būtų kuo mažiau, atrankos kriterijai būtų paprasti, o laikotarpis iki sutarčių sudarymo ir iki mokėjimo būtų kuo trumpesnis. Finansavimo sistemos reguliariai peržiūrimos ir lyginamos su kitų šalių sistemomis.
- Nacionalinis finansavimas skiriamas taikant tarptautinę vertinimo tvarką, juo skatinamas tarptautinis bendradarbiavimas. Taisyklės, procedūros ir tvarkaraščiai yra suderinti, kad būtų lengviau dalyvauti ES programose ir bendradarbiauti su kitomis valstybėmis narėmis.
- Jaunoms novatoriškoms bendrovėms dažnai teikiama konkreti parama, siekiant padėti joms kuo sparčiau įgyvendinti idėjas ir skatinti jų tarptautinę veiklą.

10. Viešasis sektorius – dar viena inovacijų varomoji jėga

- Viešasis sektorius suteikia akstiną skatinti inovacijas savo organizacijose ir viešųjų paslaugų teikimo srityje.
- Siekiant gerinti viešąsias paslaugas aktyviai naudojamasi novatoriškų sprendimų viešaisiais pirkimais, be kita ko, tam skiriamas specialus biudžetas. Viešųjų pirkimų procedūra yra grindžiama veiklos rezultatų specifikacija, o sutartys sudaromos remiantis kokybės kriterijais, pagal kuriuos pirmenybė teikiama ne tik mažiausiai kainai, bet ir novatoriškiems sprendimams, kaip antai gyvavimo ciklo analizei. Nagrinėjamos bendrų viešųjų pirkimų galimybės.
- Jei įmanoma, duomenys, kurie yra valdžios nuosavybė, skelbiami viešai kaip inovacijų skatinimo ištekliai.

II PRIEDAS

Mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos suvestinė

Toliau pateikti rodikliai sudarys kasmetinės veiklos suvestinės pagrindą. Ši suvestinė – iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ stebėsenos veiklos dalis. Remiantis naujausiais statistikos duomenimis, bus pateikti kiekvienos valstybės narės, Europos Sąjungos ir pagrindinių trečiųjų šalių duomenys. Bus stengiamasi ES valstybių narių duomenis pateikti ir regioniniu (t. y. žemesniu nei nacionalinis) lygmeniu. Suvestinė bus rengiama iki 2020 m. ir reguliariai peržiūrima, atsižvelgiant į naujus duomenų šaltinius ir (arba) naujas politikos gaires. Komisija sieks parengti papildomų veiklos rodiklių, kurie rodytų vyrų ir moterų dalyvavimo mastą, ir įtrauks juos į suvestinę.

Rodiklis	Duomenų šaltinis
PRIEMONĖS	
Žmogiškieji ištekliai	
1.1.1 Naujų daktaro laipsnį (ISCED 6) įgijusių asmenų, kurių amžius 25–34 m., 1000 gyventojų*	Eurostatas
1.1.2 Aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų, kurių amžius 30–34 m., procentinė dalis *	Eurostatas
1.1.3 20–24 m. jaunuolių, įgijusių bent vidurinį išsilavinimą, procentinė dalis*	Eurostatas
Atviros, itin geros ir patrauklios mokslinių tyrimų sistemos	
1.2.1 Tarptautinių mokslinių bendrų publikacijų 1 mln. gyventojų	Thomson / Scopus
1.2.2 Mokslinių publikacijų tarp 10 % dažniausiai pasaulyje cituojamų mokslinių publikacijų procentinė dalis, lyginant su visomis šalies mokslinėmis publikacijomis	Thomson / Scopus
1.2.3 Ne ES doktorantai ³² milijonui gyventojų	Eurostatas / EBPO
Finansavimas ir rėmimas	
1.3.1 Valstybės išlaidos MTTP procentais nuo BVP	Eurostatas
1.3.2 Rizikos kapitalas (ankstyvasis etapas, plėtra ir pakeitimas) procentais nuo BVP	EVCA / Eurostatas
NUOLATINĖ VEIKLA	
Nuolatinės investicijos	
2.1.1 Verslo išlaidos MTTP procentais nuo BVP	Eurostatas
2.1.2 Išlaidos ne MTTP inovacijoms procentais nuo apyvartos	Eurostatas
Bendradarbiavimas ir verslininkystė	

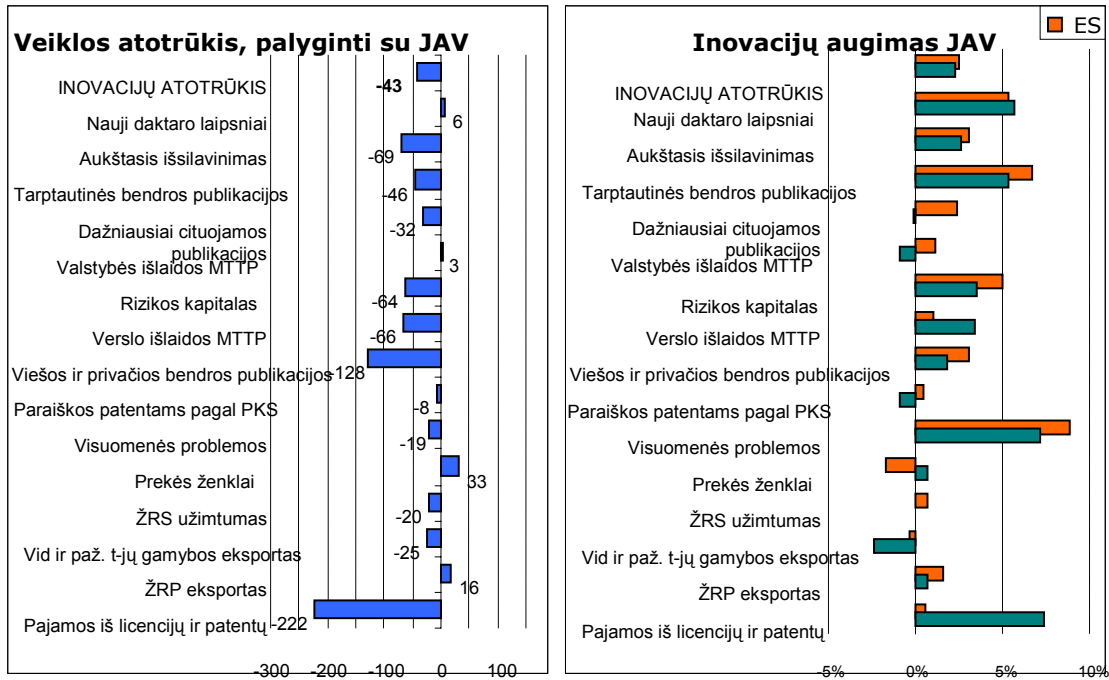
³² Kitų šalių kilmės doktorantai ne Europos šalyse.

2.2.1 Inovacijas vietoje diegiančių MVĮ procentinė dalis, palyginti su visomis MVĮ	Eurostatas
2.2.2 Novatoriškų bendradarbiaujančių MVĮ procentinė dalis, palyginti su visomis MVĮ	Eurostatas
2.2.3 Viešų ir privačių bendrų publikacijų 1 mln. gyventojų	Thomson / Scopus
Intelektinė nuosavybė	
2.3.1 Paraiškos patentui gauti pagal patentinės kooperacijos sutartį 1 mlrd. BVP (PGS EUR)	Eurostatas
2.3.2 Paraiškos dėl patentų, susijusių su visuomenės problemomis, pagal patentinės kooperacijos sutartį 1 mlrd. BVP (PGS EUR) (klimato kaita, sveikatos reikalai)	EBPO
2.3.3 Bendrijos prekių ženklų 1 mlrd. BVP (PGS EUR)	OHIM / Eurostatas
2.3.4 Bendrijos pramoninio dizaino registravimas 1 mlrd. BVP (PGS EUR)	OHIM / Eurostatas
REZULTATAI	
Inovacijų kūrėjai	
3.1.1 Daugiau nei 10 darbuotojų turinčių MVĮ, kuriančių novatoriškus produktus ar procesus, procentinė dalis, palyginti su visomis MVĮ	Eurostatas
3.1.2 Daugiau nei 10 darbuotojų turinčių MVĮ, diegiančių rinkodaros ar organizacines inovacijas, procentinė dalis, palyginti su visomis MVĮ	Eurostatas
3.1.3 Daugiau nei 10 darbuotojų turinčių ir sparčiai augančių MVĮ procentinė dalis, palyginti su visomis įmonėmis ³³	Eurostatas
Ekonominis poveikis	
3.2.1 Užimtumo daug žinių reikalaujančiuose sektoriuose (ŽRS) (gamyba ir paslaugos) procentinė dalis, palyginti su visu užimtumu	Eurostatas
3.2.2 Vidutinių ir pažangiųjų technologijų gamybos eksporto procentinė dalis, palyginti su visu produktų eksportu	JT / Eurostatas
3.2.3 Daug žinių reikalaujančių paslaugų (ŽRP) eksporto procentinė dalis, palyginti su visu paslaugų eksportu	JT / Eurostatas
3.2.4 Naujų inovacijų pardavimas rinkai ir įmonėms procentais nuo apyvartos	Eurostatas
3.2.5 Su licencijomis ir patentais susijusios pajamos iš užsienio procentais nuo BVP	Eurostatas

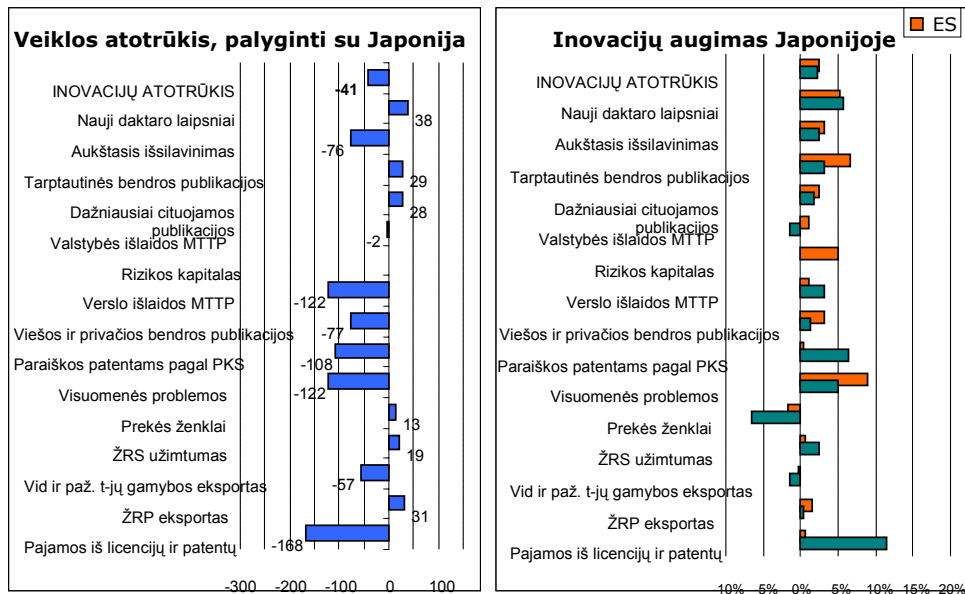
**Šių rodiklių duomenys turi būti skirstomi pagal lytį.*

³³ Priklausys nuo to, ar iki 2011 m. bus prieinamų duomenų.

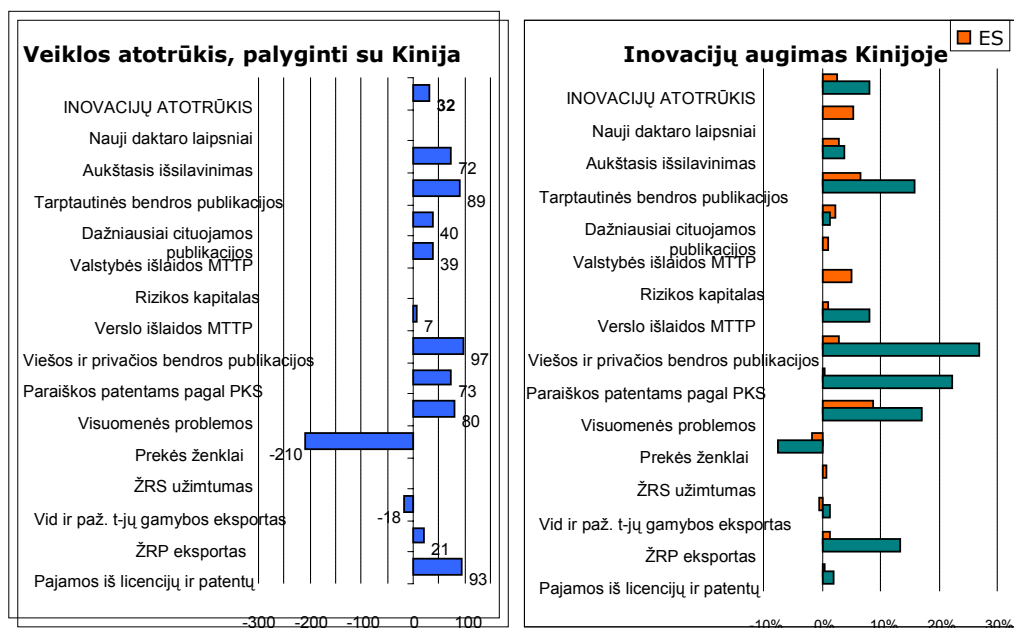
ES ir JAV palyginimas

ES ir Japonijos palyginimas

ES ir Kinijos palyginimas

Pastaba. Palyginimas grindžiamas naujausiais turimais duomenimis. Pateikiami 2008 m. duomenys visiems rodikliams, išskyrus tarptautines bendras publikacijas (2009 m.); dažniausiai cituojamas publikacijas (2007 m.); viešas ir privačias bendras publikacijas (2007 m.); patentai pagal patentinės kooperacijos sutartį (2007 m.); ŽRS užimtumas (2007 m.). Japonijos duomenų apie rizikos kapitalą nėra, o duomenys apie ŽRS užimtumą – 2005 m. Kinijos duomenų apie naujus įgytus daktaro laipsnius, rizikos kapitalą, išlaidas patentams ir ŽRS užimtumą nėra.

III PRIEDAS
Europos inovacijų partnerystė
Bandomosios Europos inovacijų partnerystės aktyvaus ir sveiko senėjimo srityje tikslai
ir taikymo sritis

1. Partnerystės tikslas

Šiuo metu demografinio sprogimo kartos atstovai sulaukia pensinio amžiaus, todėl vyresnių nei 60 m. gyventojų skaičius auga dvigubai sparčiau nei iki 2007 m. Kasmet jų padaugėja maždaug 2 milijonais. Iki 2050 m. vyresnių nei 50 m. amžiaus žmonių skaičius išaugs 35 proc., o vyresnių nei 85 m. – patrigubės. Jei šių amžiaus grupių sergamumo lygis išliktų toks pats, neurodegeneracinėmis ligomis (pavyzdžiui, Alzheimerio ar Parkinsono), vėžiu, širdies ir kraujagyslių ligomis, būdingomis vyresnio amžiaus žmonėms, sirgtų ne vienu milijonu daugiau europiečių. Todėl reikia kuo greičiau atrasti ir imti naudoti patikros, nustatymo ir (neinvazinio) diagnozės nustatymo būdus, taip pat vaistus ir šių ligų prevencijos ir gydymo metodus. Užtikrinti kokybiškas, personalizuotas medicinos, sveikatos priežiūros ir socialinės rūpybos paslaugas ir drauge didinti priežiūros sistemų veiksmingumą galėtų padėti novatoriški sprendimai, įskaitant IRT ir kitas technologijas.

Dėl mažėjančios darbingo amžiaus gyventojų dalies ir didėjančios pensinio amžiaus ir sveikatos problemų turinčių gyventojų dalies jau ateinančiais metais socialinės apsaugos sistemos patirs vis didesnę spaudimą. Tačiau vyresnio amžiaus asmenų reikmės suteiks naujų rinkos galimybių tiems, kurie sugebės pažangiai ir novatoriškai spręsti netrukus iškiliančias senėjančios visuomenės problemas, pavyzdžiui, socialinės atskirties, didesnio pavojaus parkristi, riboto judumo problemas. Šios srities pažanga, kuri leistų vyresnio amžiaus žmonėms ilgiau gyventi sveikiau ir savarankiškai teiktų ne tik didelės visuomeninės, bet ir ekonominės naudos.

Inovacijų partnerystės tikslai – iki 2020 m. suteikti piliečiams galimybę ilgiau gyventi nepriklausomai ir išlikti sveikiems (vidutinį sveiko gyvenimo metų skaičių norima padidinti dviem metais) ir, siekiant šio tikslo, gerinti socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros sistemų tvarumą ir veiksmingumą, kurti novatoriškų produktų ir paslaugų ES ir pasaulinę rinką bei teikti naujų galimybių ES verslui.

2. Priemonių nustatymas ir įgyvendinimas

Partnerystei, susijusiai su aktyviu ir sveiku senėjimu bus būdinga:

Stiprūs moksliniai tyrimai, kurių rezultatas, jei įmanoma, turėtų būti nauji vyresnio amžiaus asmenims skirti vaistai, naujos gydymo ar diagnozės nustatymo priemonės, naujas institucijų ar organizacijų požiūris ir nauji sprendimai, užtikrinantys geresnę pagyvenusių žmonių gyvenimo kokybę. Mokslinius tyrimus galima vykdyti pagal naujas mokslinių tyrimų programas ir (arba) projektus (visų pirma naudojant ikiprekybinius viešuosius pirkimus) arba koordinuojant dabartines mokslinių tyrimų programas (taip jau daroma, pavyzdžiui, Alzheimerio ligos ar senėjančios visuomenės atveju – jiems taikomos bendros ES programos). Demonstravimas, eksperimentai, didelio masto bandymai, kuriuose dalyvautų vyresnio amžiaus asmenys, pacientai, slaugytojai, sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai, bendruomenės ir slaugos namuose paslaugų teikėjai, IRT infrastruktūros kūrėjai ir t. t. ir kurie būtų skirti pakankamai didelio masto sprendimams koordinuotai išbandyti skirtingose šalyse ir skirtingomis aplinkybėmis. Tą reikėtų atlikti skirtingose vietovėse ir drauge užtikrinti palyginamumą ir sąveiką. Ši veikla galėtų būti remiama ES ir nacionalinėmis priemonėmis,

pavyzdžiui, struktūrinių fondų, Europos investicijų banko, nacionalinių ar Europos inovacijų fondų lėšomis.

Reikiamų sąlygų sudarymo ir paklausos kūrimo spartinimas. Tam reikės patobulinti klinikinių bandymų ir tyrimų taisykles, Europos vaistų agentūros naujų vaistų vertinimo skubos tvarka procedūras, patentavimą ir patentų apsaugą, reglamentavimo reikalavimus, pavyzdžiui, medicininių ir asmens duomenų apsaugos priemonės, išlaidų atlyginimą pagal nacionalines sveikatos draudimo sistemas ir koordinuotus viešojo sektoriaus (valdžios institucijų tinklų) pirkimus, užtikrinti sąveiką ir nustatyti naujos įrangos ir paslaugų, susijusių su nuotoline medicina ir savarankišku gyvenimu, standartus ir charakteristikas, sukurti slaugos ir retųjų ligų inovacijoms skirtą fondą ir šalinėti galimas patekimo į rinką kliūtis trečiosiose šalyse.

Taip pat reikėtų nustatyti sritis (tiek MTTP, tiek susijusias sritis, kaip antai standartizacija), kuriose būtų būtina ar pageidautina bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis.

To būtų galima siekti parengiant tam tikrus darbo grupių planus, kuriuose būtų siūloma, kaip siekti strateginių tikslų:

- Novatoriškų sprendimų, klinikinių tyrimų, vaistų ir gydymo metodų paieška ir taikymas siekiant įveikti senatvines lėtines ligas (pavyzdžiui, Alzheimerio, Parkinsono ligas, taip pat vėžį, diabetą, širdies ir kraujagyslių ligas, kitas lėtines ligas) ir spręsti su jomis susijusias problemas, drauge užtikrinant valstybės paramą ne tokių paplitusių, retų senatvinių ligų, nesulaukiančių pakankamai privačiųjų moksliniams tyrimams skirtų fondų dėmesio, moksliniams tyrimams.
- Naujų novatoriškų politikos ir verslo modelių plėtotė, siekiant labiau integruotų sveikatos ir socialinės rūpybos sistemų, skirtų vyresnio amžiaus žmonėms, kuriomis būtų gerinama priežiūra namuose ir savigyda, taip pat naujų didelio masto novatoriškų (įskaitant grindžiamų IRT) ilgalaikės vyresnio amžiaus asmenų priežiūros (pavyzdžiui, lėtinių ligų valdymo) sistemų nustatymas ir įgyvendinimas. Tarp šiuose darbinuose dokumentuose siūlomų priemonių yra ir viešųjų pirkimų skatinimas. Tikslų siekti taip pat padėtų ES bendradarbiavimas sveikatos priežiūros technologijų vertinimo srityje. Novatoriškų sprendimų, įskaitant grindžiamus IRT ir kitomis technologijomis, kuriais siekiama kurti specialiai vyresnio amžiaus žmonėms pritaikytus produktus, prietaisus ir paslaugas, padedančius jiems gyventi aktyviai ir nepriklausomai, plėtotė ir įgyvendinimas. Tai, pavyzdžiui, signalizacijos ir saugos sistemos, pagalba kasdieniame gyvenime, apsauga nuo pavojaus parkristi, socialinės sąveikos tarnybos, namų robotai ir galimybės naudotis internetu.

3. Veikėjai ir valdymas

Siekdama sėkmingai plėtoti inovacijų partnerystę, Komisija ketina suburti visus **pagrindinius Europos** šios srities **veikėjus**, kurie išipareigotų aktyviai dėti reikiamas pastangas. Tai būtų ne tik ES ir valstybių narių valdžios institucijos, teisės aktų ir standartų kūrėjai, viešųjų pirkimų specialistai, bet ir sveikatos priežiūros ir socialinės rūpybos sektorių atstovai – tiek medikai, tiek sveikatos ir senėjimo problemomis besidomintys mokslo darbuotojai. Taip pat ketinama įtraukti privataus sektoriaus atstovus – farmacijos ir biotechnologijų įmones, medicininės ir pagalbinės įrangos gamintojus, IRT pramonės, sveikatos ir socialinio draudimo sektorių atstovus ir (rizikos) kapitalo finansuotojus. Svarbų vaidmenį šioje partnerystėje atliks ir vyresnio amžiaus vartotojų grupių ir priežiūros organizacijų atstovai.

Už sėkmingą aktyvaus ir sveiko senėjimo partnerystės plėtotę bus atsakingi Komisijos nariai, atsakantys už sveikatos politiką ir skaitmeninę darbotvarkę ir prisidedantys prie pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ įgyvendinimo. Komisija į partnerystės veiklą įtrauks

suinteresuotąsias šalis, atstovausiančias pirmiau minėtoms grupėms. Bus sukurta valdančioji taryba, kuriai priklausys valstybių narių aukšto lygmens atstovai, pramonės įmonių atstovai, vyresnio amžiaus žmonių priežiūros specialistai ir kuri užtikrins veiksmingą ir punctualų įgyvendinimą. Ši taryba vadovaus trijų darbo grupių, sudarytų iš ekspertų, specialistų ir vartotojų, darbui. Kiekviena iš šių grupių ypatingą dėmesį skirs atitinkamos srities planų plėtotei ir įgyvendinimui.

Partnerystė turėtų būti naudinga visiems jos dalyviams. Komisija savo ruožtu racionalizuos ir supaprastins dabartines šios srities iniciatyvas. Pavyzdžiui, į partnerystės veiklą bus įtrauktos atitinkamos technologijų platformos, bendros programos, pirmaujančių rinkų iniciatyvos, kiti susiję pagal ES bendrąsias programas finansuojami projektai.

Pirmasis valdančiosios tarybos uždavinys – drauge su darbo grupėmis per šešis mėnesius parengti strateginę darbo programą, kurioje būtų nustatyta mokslinių tyrimų darbotvarkė, demonstravimo ir plataus masto įgyvendinimo prioritetai, žinių telkimo būdai, reikiamo finansavimo lygis ir šaltiniai, taip pat konkrečiai nurodyta, kokiomis politinėmis priemonėmis turi būti siekiama spartaus mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų pritaikymo ir produktų bei paslaugų pateikimo į rinką be reikalo nedelsiant. Taip pat reikėtų išsamios mokslinių tyrimų reikmių ir jau atlikto darbo analizės, kad būtų išvengta pastangų dubliavimosi ir užtikrinta, kad partnerystė būtų grindžiama naujausiomis žiniomis ir kompetencija. Be to, reikėtų nustatyti įgyvendinimo gaires ir stebėsenos priemones. Speciali darbo grupė padės valdančiajai tarybai parengti stebėsenos rodiklius ir rinkti duomenis.

Komisijos nagrinėjami kiti potencialūs inovacijų partnerystės projektai

Pažangieji miestai

Siekama nuo 2010 m. iki 2020 m. padėti keliems novatoriškiems Europos miestams (kurių bendras gyventojų skaičius yra bent 20 mln.) daugiau kaip 20 proc. sumažinti išmetamo anglies dioksido kiekį, 20 proc. padidinti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaunamos energijos, naudojamos elektrai gaminti, šildymui ir vėsinimui, kiekį ir 20 proc. padidinti galutinio energijos vartojimo efektyvumą. Vykdant šią veiklą paaiškės, kaip sparčiai siekiama ES energetikos ir klimato tikslų vietos lygmeniu, o gyventojams bus parodyta, kad investicijos į energijos efektyvumą didinimą, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir energetikos valdymą (įskaitant pažangius matavimo prietaisus, IRT inovacijų naudojimą ir veiksmingesnę miesto transporto sistemą) gali pagerinti jų gyvenimo kokybę ir vietos ekonomiką.

Vandenį taupanti Europa

Šia partneryste siekiama skatinti veiksmus, kuriais būtų spartinamos inovacijos vandens ūkio sektoriuje ir šalinamos jų kliūtys. Šiais veiksmais siekiama ES vandens politikos tikslų ir drauge mažinamas vadinamasis ES vandens pėdsakas, sprendžiamos aprūpinimo vandeniu problemos ir skatinama pasaulinė Europos vandens pramonės lyderystė.

Nenutrūkstamas neenergetinių žaliavų tiekimas šiuolaikinėje visuomenėje

Tikslas – užtikrinti nuolatinį neenergetinių žaliavų tiekimą, veiksmingą bei darnų valdymą ir naudojimą visuose Europos vertės grandinės etapuose. Būtina spręsti įvairias aktualiausias visuomenės problemas. Šios partnerystės esmė – įgyvendinti dešimt novatoriškų bandomųjų projektų, susijusių su žaliavų gavyba, gamyba ir perdirbimu, ir rasti bent trijų gyvybiškai svarbių žaliavų pakaitalus.

Pažangus Europos piliečių ir įmonių judumas

Šios partnerystės siekis – skatinant pažangiosios transporto sistemos plėčią ir koordinuotą plėtotę ir įgyvendinimą, padėti Europai sukurti tobulą keliavimo ir veiksmingą logistikos sistemą. Ši inovacijų partnerystė bus grindžiama turimais mokslinių tyrimų ir plėtros rezultatais, kuriais bus naudojamosi plėtojant ir diegiant inovacijas, atliekant tolesnius mokslinius tyrimus ir imantis politinių bei teisėkūros priemonių.

Žemės ūkio našumas ir tvarumas

Per ateinančius du dešimtmečius maisto paklausa pasaulyje smarkiai išaugs. Šios partnerystės tikslas – skatinti išteklius taupantį, našų ir netaršų žemės ūkio sektorių, plėtojamą atsižvelgiant į pagrindinius gamtos išteklius (pavyzdžiui, dirvožemį ir vandenį), nuo kurių priklauso ūkininkavimas. Siekiama užtikrinti saugų ir pastovų maisto, pašarų ir biologinių medžiagų – tiek esamų, tiek būsimų – tiekimą. Reikia geriau apsaugoti aplinką, prisitaikyti prie klimato kaitos ir ją sušvelninti. Ši partnerystė padėtų susieti moderniausius mokslinius tyrimus ir technologijas su ūkininkais, įmonėmis ir konsultacinėmis tarnybomis, kurioms jų reikia.